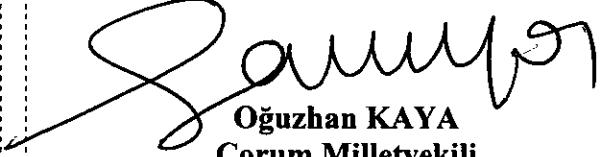

Tarih : 24/2/2022

Sayı : 181

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Nükleer Düzenleme Kanunu Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederiz.

	 Oğuzhan KAYA Çorum Milletvekili

TBMM BAŐKANLIĐITali
Komisyon

- Adalet
- Çevre
- Plan ve Bütçe

Esas
KomisyonSanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar
Bilgi ve Teknoloji

Tarih :

24 Şubat 2022

Esas No: 2/4222

**TBMM
GENEL EVRAK**

24 Şubat 2022

No.

973230

EBYS'ye AKTARILMIŐTIR

Hacı Osman AKGÜL
Gümüşhane Mr.

Osman Atkin BAK
Rize Mr.

İffet POLAT
İstanbul Mr.

Halilke ÖCAL

Kahramanmaraş Mr.

İbrahim Aydemir
İzmir Mr.
H. Hüseyin

Ahmet Gölaköylü
Zong. Mr.

Abdullah GÜLER
İstanbul Mr.

Coron KOSUN
İstanbul Mr.
OAFZ

Semra Kaplan Kuvrcak
Mardin Mr.

Orhan YEGIN
Ankara Mr.

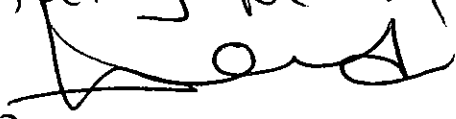
1.12.2020

Luca KOKTAN

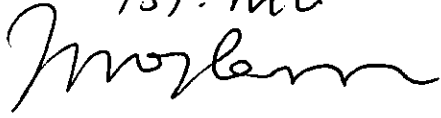
ZÜLFÜ DEMİRBAĞ
Kocaeli

Sarıyer Mr.

Hüseyin Senerel
Hatay M.V.

Osman BOYRAZ
İST. M.V.

Ceyin Demirkaya
MADAN

Behi Kunt Esim
AYDIN M.V.

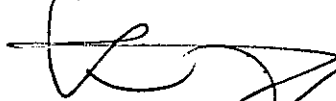

Yavuz ERGON

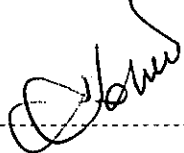
Niğde M.V.

Ahmet Zembilci

MADAN

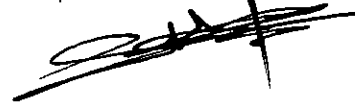
Hakan Kavuşoglu
BURSA M.V.

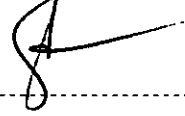
Abdulkadir ÖZEL
Hatay M.V.

Salim Gınıtcioglu
GANKIRI M.V.

Seyhan DİNGEL
MADAN

Ramazan CAN
KIRIKLAK M.V.

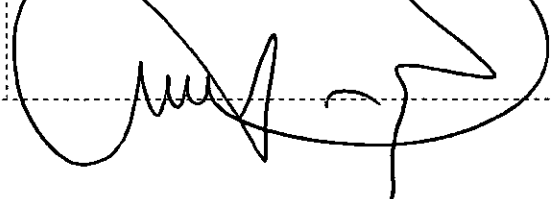
Yasin UĞUR
BURSA M.V.

Errol KAYA
İST. M.V.

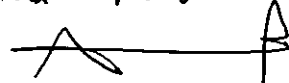
Mustafa CANBEY
BALIKESİR M.V.

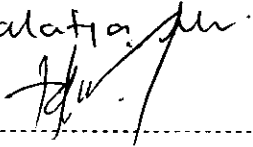
Ahmet ÇAKIR
Malatya

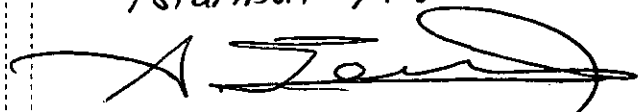
Abdullah DOĞRU
Adana M.v.

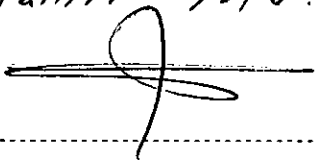
HAKAN KAHTALI
Malatya

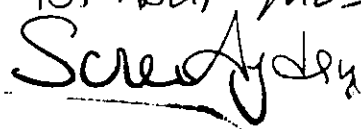
Ahmet Berat Çankar
İstanbul M.v.

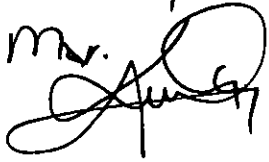
Necip NASIR
İzmir M.v.

Emine Sare Aydın
İstanbul M.v.

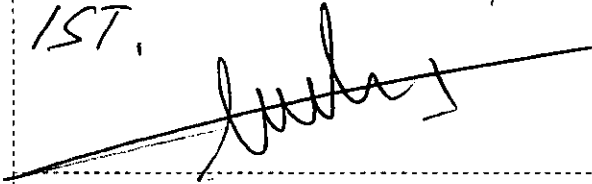
Ahmet Kılıç
Bursa M.v.

Oya Eronat
Diyarbakır M.v.

Ahmet Hamdi GAMU
İST.

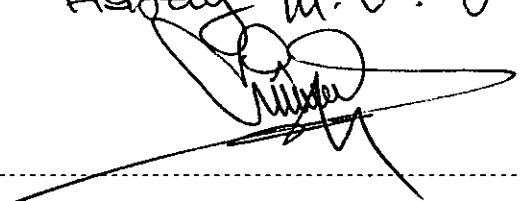
Sabahat Özgürsoy Çelik
Hocay

Muhammed AUCI
Rize M.v.

Hacı Bayram Türkoglu
Hocay M.v.

Murat Arslan
Tokat Mu.
~~Murat~~

Süleyman Karaman
Erzincan MV
~~Arslan~~

Ahmet TAN
Kütahya Mu.

Yavuz Subaşı
Balıkesir MV
~~Yavuz~~

Selhattin MINSOĞAZ
Kırılgörelü Mu.
~~Minsogaz~~

Muhammet Mifti Aydın
Bursa Mu.
~~Mifti~~

Fatma AKSAL
Milletvekili
~~F. Aksal~~

Burhan ÇAKIR
Erzincan Milletvekili
~~Burhan~~

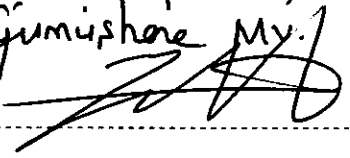
Bayram Özcelik
Burdur Mu.
~~Bayram~~

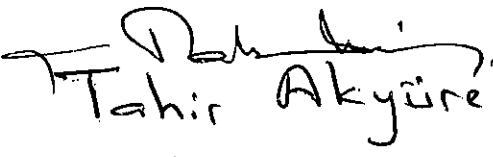
Gigden KONGAĞIL
Tekirdağ Milletvekili
~~Gigden~~

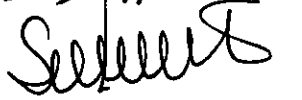
Nurset Çerkes
Ankara MV

Mehmet Ali Zeheri
Sarıyer Mu.
~~Zeheri~~

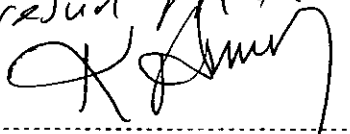
Sahin TIN
Denizli Milletvekili
~~Sahin~~

Cihan Pektaş
Gümüşhane M.V.

Tahir Akyürek
Konya M.V.

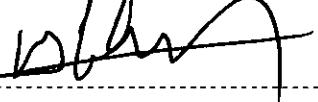
Semih Ekinçi
Sivas M.V.

Ölülde İskenderoğlu
Çanakkale M.V.

Kadir ATDİN
Giresun M.V.

SİRİN ÜNAL
İSTANBUL M.V.
Süenal

M. Yavuz Demek
Mazıda M.V.

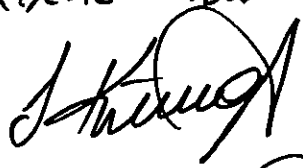

Mehmet Şikri İding
Alara

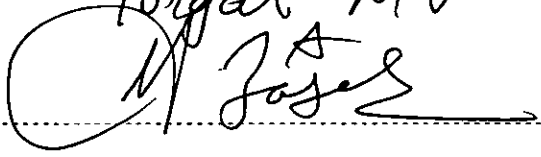
M. Levent Karahocagil
Amasya M. Vekili

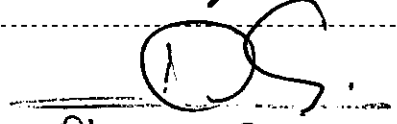

~~SEMIN BALIK~~
BLAZİĞ M.V.

Melika Akyol
YALOVA M.V.

Radiye Sezer KATIRCIÖĞLU
KOCAELİ M.V.

Yusuf Baser
Yorgat M.V.

Pınar ŞEKER
Kocaeli Milletvekili,

Selim GÜLTEKİN
Niğde milletvekili

Atay USLU
Antalya Milletvekili

Ayşe Selva GEM
Ankara My.
Ayşe Selva GEM

Ceyda Çetin Erenler
Kütahya Mv.
Ceyda Çetin Erenler

Dr. Fatma Betül SATAN KAYA
İstanbul Milletvekili

Arife Polat Döğen
Ankara Milletvekili

Genel Tedişülöz
Ordu Mv

Mücahit DURMUSOĞLU
Osmaniye Milletvekili

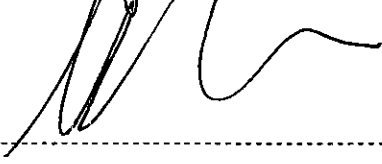
RECAP UNCUOĞLU
Sakarya Milletvekili

İbrahim AYDIN
Antalya Milletvekili

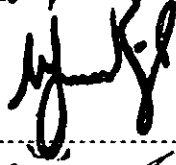
İbrahim YURDUKUŞEREN
Afyonkarahisar Mv

Orhan KIRACI
Samsun Milletvekili

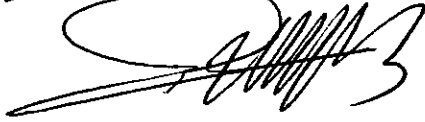
Giden Ekber Atobe
Sakarya Mv

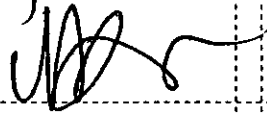
M-Sait KIRAZOGLU
gaziantep milletvekili

İsmail Beken
Manisa Mv.

Mehmet Ali
Özkan
Manisa

Murat BAYBATOR
Manisa Mv.

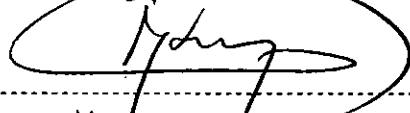

Ali Cumhur TAŞKIN
MERSİN mv

İsmail KAYA

Osmanlıye Milletvekili

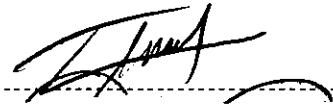
Gülşay SAMANCI
Konya milletvekili

Uğur AYDINLIK
Manisa Mv.

Tamer Akkal
Manisa Mv.

+

GENEL GEREKÇE

Nükleer enerjinin barışçıl amaçlı kullanımı sırasında güvenliğin sağlanması ve sürdürülmesi ile faaliyetin radyasyonun olası zararlı etkilerinden korunarak yerine getirilmesinde tarafların önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Nükleer enerji kullanımı sırasında nükleer güvenlik ve nükleer emniyetin sağlanması bakımından birincil sorumluluğun yetkilendirilen kişiye ait olmasının yanı sıra bu sorumluluğun gereklerinin etkin bir şekilde yerine getirilmesi, düzenleyici ve denetleyici faaliyetlerde bulunan bir kamu kurumu tarafından garanti altına alınmak zorundadır. Bu nedenle nükleer enerji kullanımında; kamu kesimi dâhil ilgili tüm tarafların yetki ve yükümlülükleri ile sorumluluklarının belirlenmesi gerekmektedir.

Ülkemizde nükleer enerji çalışmaları, 27/8/1956 tarihli ve 6821 sayılı Atom Enerjisi Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun ile Başbakanlığa bağlı olarak kurulan "Atom Enerjisi Komisyonu" ile başlamıştır. Bu Komisyon, 9/7/1982 tarihli ve 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanunu ile Başbakanlığa bağlı olarak "Türkiye Atom Enerjisi Kurumu" adı ile kamu tüzel kişiliğini haiz olmak üzere yeniden yapılandırılmıştır. TAEK, 27/11/2002 tarihli ve 24949 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığının 26/11/2002 tarihli ve D-1-2002-792 sayılı onayı ile 27/9/1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanunun mülga 10 uncu maddesine istinaden Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bağlanmıştır. 2690 sayılı Kanunda TAEK'in görevleri; atom enerjisinin barışçıl amaçlarla ülke yararına kullanılmasını sağlamak, temel ilke ve politikaları belirleyip önermek, atom enerjisi ile ilgili bilimsel, teknik ve idari çalışmaları yapmak, düzenlemek, desteklemek, koordine etmek ve denetlemek olarak sayılmıştır. TAEK, nükleer enerji ile ilgili olarak her konuda yetkili kurum olarak teşkil edilmişti. TAEK'in düzenleyici ve denetleyici işlevleriyle beraber icrai işlevleri de bulunmaktaydı.

Nükleer enerji alanının, düzenleyici ve denetleyici kurum işlevleriyle icrai işlevlerinin birbirinden ayrılması zorunluluk arz ettiğinden, bu görevlerin birbirinden ayrılması suretiyle düzenleyici ve denetleyici görevleri yerine getirmek üzere 2/7/2018 tarihli ve 702 sayılı Nükleer Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Nükleer Düzenleme Kurumu kurulmuştur. Ancak bu Kanun Hükmünde Kararname, Anayasa Mahkemesinin 30/12/2020 tarihli ve E.:2018/115; K.:2020/81 sayılı kararı ile iptal edilmiş, söz konusu kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesi hüküm altına alınmıştır. Bu doğrultuda Nükleer Düzenleme Kanunu hazırlanarak, 2/7/2018 tarihli ve 702 sayılı Nükleer Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Anayasa Mahkemesinin 30/12/2020 tarihli ve E.:2018/115; K.:2020/81 sayılı kararı ile iptal edilmesiyle doğan hukuki boşluğun giderilmesi amaçlanmıştır.

Nükleer Düzenleme Kanunu hazırlanırken ülkemizin üyesi olduğu Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı tarafından yayımlanan nükleer enerji kullanımı sırasında radyasyondan korunmanın teminine yönelik şartlar ve kılavuzlar; Ülkemizin taraf olduğu "Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesine İlişkin Andlaşma", "Nükleer Terörizmin Önlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme", "Nükleer Güvenlik Sözleşmesi", "29/7/1960 tarihli Nükleer Enerji Sahasında Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşme (Paris Sözleşmesi)", "Viyana ve Paris Sözleşmelerinin Uygulanmasına İlişkin Ortak Protokol", "Nükleer Maddelerin ve Nükleer Tesislerin Fiziksel Korunması Hakkında Sözleşme", "Nükleer Denemelerin Kapsamlı Yasaklanması Antlaşması", "Nükleer Kaza Halinde Erken Bildirim Sözleşmesi", "Nükleer Kaza veya Radyolojik Acil Hallerde Yardımlaşma Sözleşmesi" ve "Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşme" ile üyelik sürecinde olduğumuz Avrupa Birliği'nin müktesebatında öngörüldüğü şekilde nükleer enerji kullanımı sırasında çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin radyasyondan korunmasına yönelik yükümlülüklerimizi kapsayacak güncel bir hukuki altyapı

oluşturulmasını, bu çerçevede uygulayıcı, teşvik edici tüm unsur ve kurumlardan bağımsız, etkin, uygun yetkilerle ve imkânlarla donatılmış bir düzenleyici kuruluşun teşkili amaçlanmıştır.

Malumları olduğu üzere ülkemiz, uluslararası toplumun işbirliği içerisinde nükleer silahların yayılmasının önlenmesi hedef, çaba ve düzenlemeleri hususunda istikrarlı bir ulusal ve uluslararası duruş sergilemektedir. Bu kapsamda, Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesine İlişkin Andlaşma ve Nükleer Denemelerin Kapsamlı Yasaklanması Antlaşması gibi uluslararası anlaşmalara taraf olan ülkemizde, nükleer enerjinin barışçıl amaçlarla kullanımına atfedilen öneme vurgu yapmak amacıyla Kanununda “barışçıl kullanım ilkesi” ve “nükleer güvence” konularına azami derecede önem gösterilmiş ve muhtelif hükümlerde bu kapsamda düzenlemelere yer verilmiştir.

Dünyada nükleer enerji alanında üçüncü kişilere karşı hukuki sorumluluk rejimleri, münferit ülke uygulamalarından başka esasen iki uluslararası sözleşme çerçevesinde şekillenmiştir: 29/7/1960 tarihli Nükleer Enerji Sahasında Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşme (Paris Sözleşmesi) ve 21/5/1963 tarihli Nükleer Zararlar Hakkında Hukuki Sorumluluğa İlişkin Viyana Sözleşmesi. Paris ve Viyana Sözleşmeleri ile oluşturulan ortak sorumluluk rejimi yanında ayrıca olası bir kaza durumunda her iki sözleşmenin eş zamanlı olarak uygulanmasından kaynaklanacak ihtilafları ortadan kaldırmak ve bu sözleşmeler arasında bir köprü kurmak amacıyla, 21/9/1988 tarihinde Viyana ve Paris Sözleşmelerinin Uygulanmasına İlişkin Ortak Protokol kabul edilmiş ve böylece söz konusu sözleşmelerle ortaya konulan hukuki sorumluluk rejimi coğrafi açıdan daha geniş bir alanda etkili kılınmıştır. Paris ve Viyana Sözleşmeleri temelde aynı ilkelere dayanmakta olup sözleşme tarafları arasında ortak bir sorumluluk rejimi oluşturmak amacıyla genel düzenlemeler öngörmekte; milli hukuklarında gerekli gördükleri tamamlayıcı düzenlemeleri yapmak açısından ise taraf devletleri serbest bırakmaktadır.

Ülkemiz, 1964 ve 1982 tarihli Ek Protokoller ile yenilenen Nükleer Enerji Sahasında Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşme’ye (Paris Sözleşmesi’ne) ve Viyana ve Paris Sözleşmelerinin Uygulanmasına İlişkin Ortak Protokol’e taraf bulunmaktadır. Paris Sözleşmesi, son olarak 12/2/2004 tarihinde kabul edilen ve aynı tarihte imzaya açılan Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değiştiren Protokol (2004 Protokolü) ile önemli ölçüde değişikliğe uğramıştır. Ülkemizin de dâhil olduğu on altı devlet tarafından imzalanan 2004 Protokolü 1/1/2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bahsi geçen protokol, ülkemiz için ise 4/1/2022 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Bu Kanunda yer alan “Nükleer Hadiselerden Kaynaklanan Nükleer Zararlar Hakkındaki Hukuki Sorumluluk” Bölümü ile nükleer santral işletenin, nükleer tesisinde ya da nükleer maddelerin taşınması esnasında meydana gelen bir nükleer hadiseden kaynaklanan zararlardan kendisinin, personelinin ve tesisle ilgili teknoloji, mal ve hizmet sağlayanların herhangi bir kusurunun olup olmadığına bakılmaksızın ve münhasıran sorumlu olacağı esası kabul edilmektedir. Bu kapsamda, uluslararası düzenlemeler ile uyumlu olarak söz konusu sorumluluğun istisnalarına yer verilmekte ve bu düzenlemelerin çizdiği çerçeve dâhilinde sorumluluk, miktar ve zaman açısından sınırlandırılmaktadır. İlaveten, olası bir kaza halinde işletenin malvarlığının tamamına yakınının yitirilmesi ve kaza neticesinde ortaya çıkan tazminat taleplerinin karşılanamaması gibi olumsuz durumların önüne geçmek adına sorumluluğun sigorta veya diğer mali güvenceler ile teminat altına alınması zorunluluğu öngörülmektedir. Kanun hükümleri kaleme alınırken, hâlihazırda tarafı olduğumuz ve ülkemiz iç hukukunda bir kanun hükmünde olan Paris Sözleşmesi’nin kurduğu hukuki sorumluluk rejimindeki norm ve ilkelere bütünüyle sadık kalınmış, Paris Sözleşmesi’nin iç hukukta düzenleme bakımından takdir yetkisi bıraktığı hususlarda ise kamu yararı gözetilmiştir.

Kanunda ayrıca ceza hükümleri ve idari yaptırımlar düzenlenmiştir. Ceza hükümleri ile nükleer maddelerin, barışçıl amaçlar dışında kullanılmak amacıyla kanun dışı yollarla elde edilmesini önlemeye yönelik olarak, nükleer maddelerin kullanımı, taşınması veya depolanması

sırasında alınması gereken fiziksel korunma önlemlerinin esaslarını düzenleyen Ülkemizin tarafı olduğu Nükleer Maddelerin Fiziksel Korunması Sözleşmesi hükümleri uyarınca alınması gereken tedbirlere yönelik iç hukukta düzenleme yapılmış; suçlar, uygun cezalarla müeyyide altına alınmıştır. Yine Ülkemizin tarafı olduğu Nükleer Terörizmin Önlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme, yasadışı biçimde kasten ölüme veya vücutta ciddi yaralanmaya sebep olma veya mülkte ya da çevrede maddi hasara yol açma niyetiyle radyoaktif maddeye sahip olmayı, radyoaktif cihaz imal etmeyi ve böyle bir cihaza sahip olmayı suç olarak tanımlamakta ve taraf devletlere bu suçları ulusal hukuklarında cezai müeyyideye tabi suçlar olarak ihdas etme ve bu suçların ağır tabiatıta olduklarını dikkate almak suretiyle uygun cezalarla cezalandırma yükümlülüğü getirdiğinden ceza hükümleri ile bu uluslararası sözleşmenin gereği yerine getirilmiştir. Kanunda ayrıca halkı, çalışanları, çevreyi ve gelecek nesilleri iyonlaştırıcı radyasyonun olası zararlı etkilerinden korumayı teminen idari yaptırımlar öngörülmüştür.

Kanunda, barışçıl kullanım ilkesi esas alınarak,

• Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerin yürütülmesi sırasında çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin iyonlaştırıcı radyasyonun olası zararlı etkilerinden korunmasına yönelik uygulanması gereken ilke ve esaslar,

• Tarafların sorumlulukları,

• Nükleer hadiselerden kaynaklanan nükleer zararlar hakkındaki hukuki sorumluluk,

• Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetler üzerinde düzenleyici kontrol yetkisini haiz Nükleer Düzenleme Kurumunun yetki ve sorumlulukları, belirlenmiştir.

Ayrıca bu Kanun ile 9/11/2007 tarihli ve 5710 sayılı Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışına İlişkin Kanunda yer verilmeyen hususlar ile birlikte anılan Kanun kapsamındaki düzenlemeler de dünyadaki diğer uygulamalar göz önüne alınarak revize edildiğinden 5710 sayılı Kanunun nükleer düzenlemeye ilişkin hükümleri ilga edilmiştir.

Ek olarak nükleer düzenleyici kuruma, görevlerini yerine getirirken ihtiyaç duyacağı her türlü analiz, danışmanlık, gözetim, inceleme, araştırma, muayene, test, kontrol, eğitim ve sertifikalandırma gibi teknik destek hizmetlerini sağlamak üzere, özel hukuk hükümlerine tabi anonim şirket niteliğinde bir şirket kurulmuştur.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile Kanunun amaç ve kapsamı belirlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrası ile nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetler üzerinde düzenleme, değerlendirme, yetkilendirme ve denetleme faaliyetleri ile yaptırımları uygulayabilme yetkisini haiz Nükleer Düzenleme Kurumunun yetki ve sorumlulukları ile nükleer zararlar hakkında hukuki sorumluluk rejiminin belirlenmesi Kanunun amacı olarak düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrası ile Kanunun kapsamında yer alan hususlar belirlenmiştir.

MADDE 2- Madde ile Kanunda geçen teknik kavramlar ile anlamları konusunda tereddüt oluşabilecek kavramlar tanımlanmıştır.

Tanımlanan teknik kavramların ulusal mevzuat ve Ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ile üye olunan uluslararası kurum ve kuruluşlar tarafından kullanılan terminoloji ile uyum sağlanmasına dikkat edilmiştir. Ayrıca nükleer zararlara ilişkin hukuki sorumluluk hükümlerinin uygulanmasında bu maddede yer verilmeyen tanımlara ilişkin olarak Paris Sözleşmesinde yer alan tanımların esas alınması öngörülmektedir. Bununla beraber Kanunda yer almakla birlikte Kanunun beşinci bölümünün uygulanmasında Paris Sözleşmesinde farklılık arz eden nükleer madde ve nükleer tesis ifadeleri için Paris Sözleşmesinde yer alan tanımların geçerli olduğu düzenlenmiştir.

MADDE 3- Madde ile bu Kanun kapsamında nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin yürütülecek faaliyetlere ilişkin genel ilkeler belirlenmiştir. Madde ile Nükleer Düzenleme Kurumunun düzenleyici ve denetleyici yapısı güçlendirilerek, güvenlik, emniyet ve nükleer güvence açısından tam bir etkinlik sağlanması hedeflenmiştir. Madde ile düzenleyici kontrole ilişkin olarak güvenlik ve emniyetle ilgili ilkeler esas alınarak Kurum tarafından yönetmelikle muafiyet tanımlanabileceği ve bu muafiyetlerin sınır ve koşullarının yönetmelikle belirleneceği hususları düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında Avrupa Birliğine uyum süreci kapsamında Ülkemiz tarafından uygulanan Avrupa Birliği 2013/59/Euratom “İyonlaştırıcı Radyasyonun Neden Olduğu Tehlikelere Karşı Temel Korunma Standartları (Directive 2013/59/Euratom-Protection Against Ionising Radiation)” Direktifinin 5 inci maddesinde de belirtilen ilkeler (Gerekçelendirme ilkesi, Sınırlama ilkesi, Optimizasyon ilkesi) sayılmıştır. Belirtilen ilkeler uluslararası seviyede kabul görmüş radyasyondan korunmanın ana ilkeleridir.

MADDE 4- Madde ile Kurum tarafından yürütülen yetkilendirme faaliyetleri düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrası, nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerin bildirim veya yetkilendirilme olmaksızın yürütülemeyeceği düzenlenmiştir.

Yetkilendirmeler, Ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ile üye olunan uluslararası kurum ve kuruluşlarla uyumlu olarak maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında lisans, izin ve yetki belgesi olarak düzenlenmiş, yetkilendirmeye ilişkin genel ilkeler belirlenmiştir.

MADDE 5- Madde ile yetkilendirilen gerçek ve tüzel kişilerin sorumlulukları ve bu sorumlulukların nasıl sona ereceğine ilişkin hususlar belirlenmiştir. Yetkilendirilen kişinin sorumlulukları belirlenirken ülkemizin tarafı olduğu Nükleer Güvenlik Sözleşmesi esas alınmıştır.

MADDE 6- Madde ile yetkilendirme kalemleri arasında sayılmayan Kurumun onayına tabi olan hususlar belirlenmiştir.

MADDE 7- Madde ile Kurum tarafından yürütülen denetim ve yerinde inceleme faaliyetleri ve Kurumun asli görevlerinden biri olan denetimin esasları ve kapsamı, sonuçları itibarıyla bağlayıcı olmayan denetim ve yerinde inceleme kapsamında teknik destek hizmeti alınabileceği düzenlenmiştir.

Ülkemizde yapıların imar işleri ve yapı denetimi 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu ile 29/06/2001 tarih ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde düzenlenmiştir. Her iki Kanunda daha çok konut tipi yapıların belli bir asgari standarda göre projelendirilmesini, inşasını ve denetimini amaçlamaktadır. Ayrıca, bu mevzuat kurulacak yapıların fenni mesuliyet de dâhil olmak üzere sorumluluğunu yapı denetim kuruluşları ile diğer teknik kuruluş ve kişilere paylaştırmaktadır. Sorumluluğun bu şekilde dağılımı, taraf olduğumuz 14/09/1995'te TBMM tarafından kabul edilen Nükleer Güvenlik Sözleşmesi'nin "Lisans Sahibinin Sorumluluğu" başlıklı *"Her Akit Taraf bir nükleer tesisin güvenliği için asıl sorumluluğun ilgili lisans sahibine ait olmasını temin edecek ve her lisans sahibinin sorumluluklarını yerine getirmesini temin etmek için uygun tedbirleri alacaktır."* hükmü ile çelişmektedir. Bahsedilen gerekçelerle maddenin yedinci fıkrası ile nükleer tesisler ile radyoaktif atık tesisleri İmar Kanunu ve Yapı Denetimi Hakkında Kanun hükümlerinden muaf tutulmuş, bu yapıların denetimi Kanun kapsamında özel olarak düzenlenmiştir.

MADDE 8- Madde ile Kurum denetçilerinin ve Kurum tarafından denetime eşlik etmek veya yerinde inceleme yapmak üzere görevlendirilen veya hizmet alınan kişilerin yetki ve sorumlulukları belirlenmiş, güvenlik veya emniyetin tehlikeye düştüğü veya düşebileceği ve müdahalenin gecikmesinde sakınca bulunan hallerde alınacak tedbirler ifade edilmiştir. Denetim faaliyetleri sırasında denetlenenin direnmesi ile karşılaşılabilmesi ve bu durumun güvenlik ve emniyet açısından tehlike doğurabileceği ihtimallerine karşı kurum denetçilerinin kolluk kuvveti talebinde bulunabileceği hususunda düzenleme yapılmıştır.

MADDE 9- Madde ile radyoaktif atıklar ve kullanılmış yakıtlara ilişkin genel ilkeler düzenlenmektedir. Kullanılmış yakıt ve radyoaktif atık yönetiminin bütün aşamalarında çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin radyolojik tehlikelere karşı korunmasını teminen güvenlik ilkeleri esas alınarak uygun tedbirlerin alınması önem arz etmektedir. Bu sebeple madde kapsamında radyoaktif atık yönetimine ilişkin genel ilkeler belirlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrası ile ülkemiz egemenlik alanı dışında yürütülen bir faaliyet sırasında ortaya çıkmış olan radyoaktif atıkların ülkemize girişi yasaklanmış, ikinci fıkrası ile bu kuralın istisnalarına yer verilmiştir.

Madde ile radyoaktif atık yönetimi ile ilgili ulusal yönetim planı ile radyoaktif kirlilik halinde kurumlar arası işbirliği düzenlenmektedir.

MADDE 10- Madde ile radyoaktif atık yönetimine ve işletmeden çıkarmaya ilişkin kurulacak özel hesaplar, bu hesaplara yapılacak katkı payı ödemelerinin nasıl belirleneceği, bu hesaplardan yapılacak katkı payı ödemelerinin neler olduğu, hesapların gelirleri ve işleyişine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

MADDE 11- Madde ile özel hesapları yönetmekle görevli Hesaplar Yönetim Kurulu teşkil edilmektedir.

MADDE 12- Madde ile, işletenin hukuki sorumluluğu ile ilgili olarak ilkeler ve istisnalar düzenlenmektedir. Maddenin birinci fıkrasında, nükleer zararlar ile ilgili olarak öncelikle bu Kanun hükümlerinin, Kanunda hüküm bulunmayan hallerde ise Paris Sözleşmesi hükümlerinin uygulanacağı öngörülmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, Paris Sözleşmesi'nin kapsamı ile uyumlu olarak, nükleer enerji üretimi haricinde kullanılan radyoizotoplardan ve çok düşük aktivitedeki ya da miktardaki nükleer maddelerden kaynaklanan nükleer zararlar Kanun kapsamı dışında bırakılmış olup bu tür nükleer zararın genel hukuki sorumluluk kapsamına tabi tutulmasının yeterli olacağı değerlendirilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Paris Sözleşmesi'ne uyumlu olarak işleten kavramının kapsamı çizilmektedir.

Maddenin dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci fıkralarında, nükleer tesis işletenin kusursuz ve münhasır sorumluluğu ilkeleri ile sorumluluğun istisnaları ve Kanun ile Paris Sözleşmesi dışında herhangi bir sorumluluğunun olmadığı düzenlenmekte olup bu kapsamda işletenin kusurunun olup olmadığına bakılmaksızın sorumlu olacağı ile işleten dışında herhangi bir kişinin sorumlu olmayacağı öngörülmektedir.

Maddenin dokuzuncu fıkrası ile Paris Sözleşmesinin nükleer tesisler tanımında belirtildiği üzere işletenin aynı yerde bulunan iki ya da daha fazla sayıdaki nükleer tesisinin birlikte tek bir nükleer tesis olarak muamele göreceği düzenlenmiştir.

MADDE 13- Madde ile, uluslararası nükleer sorumluluk hukukunun temel prensiplerinden bir diğeri olan "işletenin sorumluluğunun parasal miktar bakımından sınırlandırılması" ilkesi düzenlenerek işletenin bir nükleer hadiseden doğan nükleer zararlar için hukuki sorumluluğunun kapsamı belirlenmiştir.

MADDE 14- Madde ile, sigorta ya da başkaca bir teminat altına alınmadan nükleer risk taşıyan faaliyetlerin gerçekleştirilmesinin önüne geçilmesi amacıyla, işletenin, Paris Sözleşmesi rejiminin bir diğer prensibi olan "zorunlu finansal güvence" ilkesi kapsamındaki işletenin yükümlülükleri düzenlenmiştir. Böylelikle, nükleer zarara neden olabilecek faaliyetler daha yürütülmeye başlamadan önce risklerin nükleer tesis işletenler tarafından parasal teminat altına alınması sağlanması hedeflenmiştir.

Bu bağlamda ayrıca, nükleer tesisi işletenin kamu kurum veya kuruluşu olması veya sermayesinin tamamının kamuya ait olması durumu düzenlenerek, kendi ülkesinde risk yaratan faaliyetlerin hem sorumlusunun hem de teminatının yine devlet olacağı düşüncesinden hareket edilmiş ve talep halinde sigorta veya teminat gösterme yükümlülüğünden muaf tutulma imkânı getirilmiştir.

MADDE 15- Maddenin birinci fıkrasında, Türkiye Cumhuriyetinde kurulacak ve işletilecek nükleer tesisler ve bu nükleer tesislere ilişkin nükleer maddelerin taşınması faaliyetleri için yeterli sigorta veya teminatın bulunmaması yahut mevcut sigorta altyapısının miktar ve kapsam bakımından bu Kanun kapsamındaki sorumluluk miktarını teminat altına almada yetersiz kalması gibi olasılıklar dikkate alınarak, ülkemizdeki nükleer tesis ve taşıma faaliyetlerinin bu Kanunun şart koştuğu şekilde sigortalanabilmesi için bir nükleer sigorta havuzu kurulması düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında işletenin sigorta ya da teminat sağlamaya yönelik yükümlülüğünü nükleer sigorta havuzundan da karşılayabileceği düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında işletenin sigorta veya teminat yükümlülüğünü miktar bakımından tam olarak yerine getiremediği durumlarda eksik kalan sigorta veya teminat miktarının Cumhurbaşkanınca belirlenecek usul ve esaslara göre karşılanacağı düzenlenmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, bir nükleer hadise sonrasında bu Kanun kapsamındaki sigorta ya da teminat miktarının herhangi bir sebeple bulunmaması ya da Kanunda belirtilen miktarların tamamını karşılamaması durumunda eksik kalan miktarın Cumhurbaşkanınca belirlenecek usul ve esaslara karşılanacağı ve işletene rücu edileceği düzenlenmiştir.

MADDE 16- Maddenin birinci fıkrası ile, bir nükleer hadise sonucu oluşacak nükleer zarara ilişkin tazminatın sadece şekli ve tutarı bakımından Türk Borçlar Kanununun ilgili hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmiş, ikinci fıkrasında ise sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortası kapsamında zarar görene yapılan ödemelerin bu Kanun kapsamında alacağı tazminat miktarından düşüleceği hususu düzenlenerek Paris Sözleşmesi'nin 6/(h) maddesi ile tanınan yetki kullanılmıştır. Maddenin üçüncü fıkrasında, sosyal sigortalar, özel sigortalar ve genel sağlık sigortası mevzuatı kapsamındaki rücu hükümleri saklı tutulmuştur.

MADDE 17- Madde ile, nükleer zarar gören kişilerin, zararlarının tazminini, sorumluluk sınırları içinde doğrudan işletenden talep edebilecekleri gibi sigortacıdan, nükleer sigorta havuzundan ve diğer teminat verenlerden de talep edebileceği ile bu kişilere karşı doğrudan dava açabileceği düzenlenmektedir.

MADDE 18- Madde ile, bir nükleer hadiseden doğan nükleer zararın ve tazminat miktarlarının belirlenmesi ve işletenin sorumlu olduğu toplam tutarın zarar görenler arasında adilane ve ivedi bir şekilde paylaşılması hususunda nükleer zararın tespiti ve tazminatın belirli bir öncelik sıralamasına göre paylaşılması ile ilgili sürecin belirlenmesi için bir "Nükleer Zarar Tespit Komisyonu" kurulması ve bu Komisyonun işleyişine ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Maddede ayrıca, sorumluluk miktarı sınırının aşıldığı kısım için Cumhurbaşkanınca uygun görülen acil ekonomik tedbirlerin alınması yetkisi verilmekte ve maddenin uygulanmasında hangi hususların yönetmelikle düzenleneceği belirlenmektedir.

MADDE 19- Maddenin birinci fıkrasında, işletenin, sigortacı, diğer teminat verenler ve Devletin yaptıkları ödemeler için nükleer zarara kasıtlı olarak sebep olan gerçek kişiye karşı rücu hakkına sahip olduğu, ikinci fıkrasında işletenin bir sözleşmeden doğan rücu hakkının koşul ve kapsamı, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarda ise sorumluluğa ilişkin tazminat talepleri ile ilgili zamanaşımı süreleri düzenlenmektedir.

MADDE 20- Maddenin birinci fıkrasında, Paris Sözleşmesi kapsamındaki bir diğer önemli ilke olan "münhasır yargılama yetkisi" ilkesi doğrultusunda hangi hallerde Türkiye Cumhuriyeti mahkemelerinin yetkili olduğu, ikinci fıkrasında ise birinci fıkra uyarınca Türkiye Cumhuriyeti mahkemelerinin yetkili olduğu hallerde Ankara mahkemelerinin kesin yetkili mahkeme olacağı düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 76 ncı maddesinde yer alan geçici ödeme hükümlerine, Nükleer Zarar Tespit Komisyonunun kurulmaması hali ve bu Kanun kapsamında belirlenen sorumluluk sınırını aşmama şartları eklenmektedir. Bu şartlar oluşmaksızın mahkeme tarafından geçici ödemeye hükmedildiğinde bu durumun Kanunun öngördüğü tazmin sistemini işlemez hale getireceği görülmektedir. Böylelikle mahkemeye, şartlar oluştuğu takdirde zarar gören üçüncü kişinin iddiasının haklılığını gösteren inandırıcı kanıtlar sunması ve ekonomik durumunun da gerektirdiği hallerde istem üzerine davalının yani nükleer tesisi işletenin zarar görene geçici ödeme yapmasına karar verebilme yetkisi tanınmaktadır.

MADDE 21- Maddenin birinci fıkrası ile Nükleer Düzenleme Kurumuna verilebilecek yükümlülöklere ilişkin düzenleme yapılarak, Kurumun mal ve varlıklarının Devlet mali statüsünde olduğu düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrası ile Kurumun gelirlerinin giderlerini karşılamaması durumunda yapılacaklar belirlenerek, Kurumun işlem ve hizmetlerine ilişkin hususların yönetmelikle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrası ile Kurumun Kurul kararı ile yıllara sâri yüklenmelere ait sözleşme yapabileceği, bununla birlikte bu sözleşmelerin süresinin azami beş yıllı sınırlı olacağı düzenlenmiştir.

MADDE 22- Maddenin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları ile Kurumda görev yapacak personelin istihdam biçimleri ve özlük haklarına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Maddenin beşinci fıkrasında Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personelinin özlük haklarına ve tabi oldukları mevzuata ilişkin birtakım hususlar düzenlenmiştir.

Maddenin altıncı fıkrasında Kurul Başkan ve üyelerinin 2/10/1981 tarihli ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanun hükümlerine tabi olduğu düzenlenmiştir.

Maddenin yedinci fıkrası ile Kurul üyelerinin göreve başlama usulü belirlenmiştir.

Maddenin sekizinci fıkrası ile Kurul üyeleri ve Kurum personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar için izin verme yetkisi ve soruşturmaların takibi için Kurumun görevlendireceği avukat ile bu avukata ödenecek ücretin nasıl belirleneceği düzenlenmiştir.

MADDE 23- Madde ile Nükleer Düzenleme Kurumun görevlerini yerine getirirken ihtiyaç duyacağı her türlü analiz, danışmanlık, gözetim, inceleme, araştırma, muayene, test, kontrol, eğitim ve sertifikalandırma gibi teknik destek hizmetlerini sağlamak için kuruluş ve tescile ilişkin hükümleri hariç olmak üzere 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve özel hukuk hükümlerine tabi özel hukuk tüzel kişiliğini haiz bir anonim şirket kurulması amaçlanmıştır.

NÜTED A.Ş.'nin özel hukuk tüzel kişisi olması ve yürüteceği faaliyetlerin niteliği gereği şirkette istihdam edileceklerin iş akdi ile çalıştırılacağı düzenlenmekle beraber faaliyetleri kapsamında gerektiğinde ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşlarından alanında uzman ve yetkin personeli de geçici görevlendirme suretiyle istihdam etme imkânı oluşturulmuştur. Bunun yanında yine yapacağı işin niteliği gereği şirketin bazı düzenlemelerden muaf tutulması sağlanmaktadır.

Maddenin son fıkrasıyla şirketin yürüteceği birtakım hizmetlere ve yürütebileceği birtakım faaliyetlere ilişkin düzenlemeleri yapmaya ilişkin yetki Cumhurbaşkanına bırakılmıştır.

MADDE 24- Madde ile nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin ceza hükümleri düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında ülkemizin taraf olduğu Nükleer Terörizmin Önlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme ile Nükleer Maddelerin ve Nükleer Tesislerin Fiziksel Korunması Sözleşmesi kapsamında; ulusal mevzuatta suç olarak düzenlenmesi gereken fiiller ile Kurum tarafından yetkilendirilen faaliyetlerin yetkisiz olarak yürütülmesi durumları suç olarak düzenlenmiştir. İlaveten suçların örgüt şeklinde işlenmesi gibi durumlar suçun ağırlaştırıcı unsuru olarak düzenlenmiştir.

MADDE 25- Madde ile nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin idari yaptırımlar düzenlenmiştir. Kurum tarafından uygulanacak yetkilendirmenin iptali, kısıtlanması, askıya alınması ve idari para cezaları idari yaptırım olarak düzenlenmiştir.

İdari para cezalarının belirlenmesinde dereceli yaklaşım esas alınmış ve alt ve üst sınır gösterilmek suretiyle belirlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde düzenlenen "mevzuat veya yetki koşullarına, Kurum kararlarına ve talimatlarına aykırı hareket edilmesi" düzenlemesinde yer alan mevzuat hükümleri, yetki koşulları ve Kurum talimatları, nükleer güç santrallerinden dış muayenelerinde kullanılmak üzere Kurumdan yetki alınan dış röntgeni cihazlarına kadar farklı sektörlerde, farklı büyüklüklerde ve farklı alanlarda etkisi birbirinden

çok farklı pek çok hususu kapsamakta olup, her bir faaliyet alanına ilişkin düzenleyici kontrolün sağlanması amacıyla pek çok farklı mevzuat, yetki koşulu belirlenebilmekte veya düzenleyici kararlar alınabildiğinden, her bir alanda ayrı ayrı belirlenen kurallara aykırılık halinde verilebilecek idari yaptırımların türü, süresi ve miktarı çerçevede bir hüküm halinde düzenlenmiş, hükmün içeriğinin ikincil düzenlemelerle doldurulması amaçlanmıştır.

Nükleer enerji alanında hukuki sorumluluk kapsamında ise maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında idari yaptırımlar nisbi usulde ayrıca düzenlenmiş “zorunlu finansal güvence” yükümlülüğünün ihlal edilmesinin önüne geçmek amacıyla, bu yükümlülüğün ihlali halinde nisbi idari para cezası öngörülmüş, bu ihlallerin tespiti halinde yaptırım uygulanmasına ilişkin işleyiş düzenleme altına alınmıştır.

Maddenin onuncu fıkrası ile radyoaktif maddelerin güvenlik ve emniyetinin sağlanamadığının ve bu durumun halkın, çalışanların, çevrenin ve gelecek nesillerin radyasyondan korunmasını tehdit edebileceğinin Kurum tarafından değerlendirilmesi hâlinde alınabilecek tedbirler ve bu tedbir masraflarının nasıl karşılanacağına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

MADDE 26- Maddenin birinci fıkrasında ülkemizin taraf olduğu nükleer santrallerin kurulmasına ve işletilmesine ilişkin uluslararası anlaşmalarda yer alan özel hükümlerin saklı kalacağı düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrası ile Harp Araç ve Gereçleri ile Silâh, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun hükümlerinin bu Kanun hükümlerinin uygulanmasında saklı olacağı belirtilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrası ile nükleer enerji ve radyasyonun kullanımını içeren faaliyetlerin düzenleyici kontrolünün, kapatılan Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından yürütülmesi sebebiyle bu konulara ilişkin mevzuatta kapatılan Türkiye Atom Enerjisi Kurumuna yapılan atıfların Kuruma yapılmış sayılacağı düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrası ile mevzuatta mülga 702 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye yapılan atıfların bu Kanuna yapılmış sayılacağı düzenlenmiştir.

MADDE 27- Maddenin birinci fıkrası ile Nükleer Düzenleme Kurumundaki Başkan Yardımcılıkları ile Daire Başkanlıkları istisnai memurluklar haline getirilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası ile Nükleer Düzenleme Kurumunun düzenleme ve denetlemeye ilişkin mal, hizmet ve danışmanlık hizmeti alımları, nükleer santral projeleri kapsamında saha ve fizibilite çalışmaları ile ilgili etüt, hizmet ve danışmanlık hizmeti alımları, Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumunun yürüttüğü ve desteklediği araştırma ve geliştirme projeleri için gerekli olan mal ve hizmet alımları ile bu projelerle doğrudan bağlantılı olan ve projenin yürütülmesi için zorunluluk arz eden yapım işleri ile Hesaplar Yönetim Kurulunun radyoaktif atık yönetimi özel hesabı ve işletmeden çıkarma özel hesabı ile ilgili danışmanlık hizmet alımları, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamından çıkarılmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrası ile 2690 sayılı Kanuna Ek Madde 9 eklenmiş, bu madde ile Türkiye Cumhuriyeti’nin tarafı olduğu nükleer güç santrallerin kurulması ve işletilmesi projelerine dair işbirliğine ilişkin uluslararası anlaşmaların uygulanmasındaki yetkili kurum görevi çerçevesinde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı personelinden, bu anlaşmalarda öngörülen projelerin uygulanma sürecinin takibi, gözetimi ve koordinasyonu için görevlendirilenlerin harcırahlarına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

5710 sayılı Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışına İlişkin Kanunun kapsadığı konular düzenlenmiş ve dünyadaki uygulamalar çerçevesinde revize edilmiştir. Bu sebeple maddenin üçüncü fıkrası ile 5710 sayılı Kanunun nükleer düzenlemeye ilişkin hükümleri ilga edilmiştir.

702 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin Anayasa Mahkemesinin 30.12.2020 tarihli ve E.:2018/115; K.:2020/81 sayılı kararı ile iptal edilmiş ve bu kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra, 09.03.2022 tarihinde, yürürlüğe girmesi hüküm altına alınmıştır. 09.03.2022 tarihi öncesi bu Kanunun yürürlüğe girmesi planlandığından 702 sayılı Kanun Hükümünde Kararname ilga edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1- Maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları ile bu Kanunun yürürlüğe girmesi ile oluşabilecek hukuki boşluğun engellenmesi için geçiş hükümleri düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrası ile radyoaktif atık yönetimi özel hesabının giderlerini karşılayacak düzeyde gelir elde edeceği süreye kadar yapılacak mali kaynak aktarımına ve bunun geri ödenmesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Maddenin beşinci fıkrası ile ilk nükleer santralin tüm ünitelerinin işletmeye alındığı tarihe kadar, Kurumun gelirlerinin giderlerinden fazla olması durumunda farkın, bir sonraki yıl bütçesine aktarılacağı düzenlenmiştir.

Maddenin altıncı ve yedinci fıkraları ile teknik destek hizmetlerini sunmak üzere kurulmuş olan NÜTED A.Ş.’nin iş ve işlemlerine kesintisiz olarak devam edebilmesi için geçiş hükümleri öngörülmüştür.

Maddenin sekizinci fıkrasında 702 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin yürürlükte olduğu dönemde Kurum adına ve hesabına 1416 sayılı Kanun kapsamında yurt dışına gönderilmeye hak kazanmış olan kişiler ile yurt dışına gönderilmiş olup eğitimlerine devam etmekte olanlardan, gönderildikleri ülkede yüksek lisans öğrenimlerini başarıyla tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere yurda dönenler Nükleer Düzenleme Uzman Yardımcısı kadrolarına, doktora öğrenimlerini başarıyla tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere yurda dönenler ise Nükleer Düzenleme Uzmanı kadrolarına atanacağı düzenlenmiştir.

Maddenin dokuzuncu fıkrası ile Kanunun yayımı tarihinden önce gümrüklü sahalarda bekletilen radyoaktif madde içeren eşya hakkında bir defaya mahsus 9 uncu maddenin dördüncü fıkrasının (f) bendi hükmünün uygulanacağına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

MADDE 28- Yürürlük maddesidir.

MADDE 29- Yürütme maddesidir.

NÜKLEER DÜZENLEME KANUNU TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, barışçıl kullanım ilkesi esas alınarak, nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerin yürütülmesi sırasında çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin iyonlaştırıcı radyasyonun olası zararlı etkilerinden korunmasına yönelik uygulanması gereken ilke ve esaslar ile tarafların sorumluluklarını, bu faaliyetler üzerinde düzenleyici kontrol yetkisini haiz Nükleer Düzenleme Kurumunun yetki ve sorumluluklarını ve nükleer hadiselerden kaynaklanan nükleer zararlar hakkındaki hukuki sorumluluğu belirlemektir.

(2) Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetler ve bu faaliyetlerle ilgili kişi, tesis, cihaz ve maddeler bu Kanun kapsamındadır.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,
- b) Başkan: Nükleer Düzenleme Kurumu Başkanını,
- c) Bertaraf: Radyoaktif atıkların geri alma niyeti olmaksızın nihai olarak depolanmasını,
- ç) Düzenleyici kontrol: Kurumun yürüttüğü düzenleme, değerlendirme, yetkilendirme ve denetleme faaliyetleri ile yaptırımların uygulanmasını,
- d) Düzenleyici kontrolden çıkarma: Kurumun belirlediği koşullar çerçevesinde düzenleyici kontrol uygulanmasına gerek kalmadığı yönündeki Kurum kararı,
- e) Emniyet: Tesisleri ve radyoaktif maddeleri hedef alan hırsızlık, sabotaj, her türlü yetkisiz erişim ve diğer kötü niyetli girişimleri engellemek, tespit etmek ve gerektiğinde müdahale etmek üzere gerekli önlemlerin alınmasını ve bu önlemlerin etkinliğinin sürdürülmesini,
- f) Güvenlik: Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerin yürütülmesi sırasında çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin radyasyondan korunmasını sağlamak üzere uygun şartların oluşturularak sürdürülmesi, kazaların önlenmesi veya kaza sonuçlarının hafifletilmesini,
- g) İşletmeden çıkarma: Bir daha işletilmeme kararı ile tesisin tamamının veya bir kısmının düzenleyici kontrolden çıkarılmasına yönelik faaliyetler bütünü,
- ğ) Komisyon: Nükleer Zarar Tespit Komisyonunu,
- h) Kullanılmış yakıt: Reaktörden çıkarılmış ve mevcut haliyle yeniden yakıt olarak kullanılamayacak olan reaktörde ısıtılmış yakıtı,
- ı) Kurul: Nükleer Düzenleme Kurulunu,
- i) Kurum: Nükleer Düzenleme Kurumunu,
- j) Nükleer güvence: Nükleer silahların yayılmasının önlenmesine yönelik ulusal ve uluslararası yükümlülükleri,
- k) Nükleer madde: Uranyum, toryum, plütonyum ile diğer bölünebilir maddelerin Kurum tarafından belirlenen izotopları ile fiziksel ve kimyasal formlarını,
- l) Nükleer tesis: Nükleer madde çıkarmak, üretmek, işlemek, kullanmak, bulundurmak, yeniden işlemek veya depolamak amacıyla kurulmakta olan veya işletilen tesisi,
- m) NÜTED A.Ş.: NÜTED Nükleer Teknik Destek Anonim Şirketini,
- n) Paris Sözleşmesi: 29/7/1960 tarihli Nükleer Enerji Sahasında Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşme ve bu Sözleşmeyi değiştiren, Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu protokolleri,
- o) Radyasyon: İyonlaştırıcı radyasyonu,

- ö) Radyasyon kaynağı: Radyasyon üreten veya yayan cihazlar ile radyoaktif kaynakları,
- p) Radyasyon tesisi: Radyasyon kaynaklarının üretilmesi, kullanılması, bulundurulması veya bakımı ve onarımının yapılması amacıyla özel olarak tasarlanmış tesisi,
- r) Radyasyon uygulamaları: Radyasyon kaynaklarının üretilmesi, kullanılması, bulundurulması, bakımı ve onarımı ile radyoaktif kaynakların ihracatı, ithalatı ve taşınması faaliyetlerini,
- s) Radyoaktif atık: Bir daha kullanılmamasına karar verilen ve Kurum tarafından belirlenen serbestleştirme ve salım sınırlarının üzerinde radyoaktiviteye sahip radyoaktif maddeleri ve radyoaktif madde bulaşmış ya da radyoaktif olmuş her türlü malzemeyi,
- ş) Radyoaktif atık tesisi: Radyoaktif atıkların işlendiği, depolandığı veya bertaraf edildiği tesisi,
- t) Radyoaktif atık yönetimi: Radyoaktif atıkların toplanması, elleçlenmesi, işlenmesi, tesis içi taşınması, depolanması veya bertarafı ile ilgili idari ve teknik faaliyetleri,
- u) Radyoaktif kaynak: İçeriğindeki radyoaktif maddeden faydalanılarak radyasyon uygulamalarında kullanılmak üzere üretilen açık veya kapalı kaynakları,
- ü) Radyoaktif madde: Nükleer madde, radyoaktif kaynak ve radyoaktif atıklar da dâhil olmak üzere, çekirdekleri kendiliğinden bozunmaya uğrayarak radyasyon yayan izotop veya izotopları içeren maddeleri,
- v) TENMAK: Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumunu,
- y) Tesis: Nükleer tesis, radyasyon tesisi veya radyoaktif atık tesisini,
- z) Yetkilendirilen kişi: Bu Kanun kapsamındaki bir faaliyetin yürütülmesi için Kurum tarafından kendisine lisans, izin veya yetki belgesi verilen gerçek veya tüzel kişiyi, ifade eder.

(2) Beşinci Bölümün uygulanmasında; Paris Sözleşmesinde yer almakla birlikte bu Kanunda yer almayan tanımlar ile bu maddenin birinci fıkrasının (k) bendinde yer alan nükleer madde, (l) bendinde yer alan nükleer tesis ifadeleri için Paris Sözleşmesinde yer alan tanımlar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel İlkeler

Genel ilkeler

MADDE 3- (1) Nükleer enerji ve nükleer maddelerle ilgili herhangi bir faaliyeti yürütecek gerçek veya tüzel kişiler, Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu nükleer güvence ile ilgili uluslararası anlaşma ve sözleşmelere uymakla yükümlüdür.

(2) Çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin radyasyona maruz kalma riskini içeren her türlü faaliyette;

- a) Faaliyetin bireysel veya toplumsal açıdan fayda sağlaması,
- b) Faaliyet nedeniyle maruz kalınabilecek radyasyon dozlarının mümkün ve makul olan en düşük düzeyde tutulması,
- c) Faaliyet nedeniyle maruz kalınabilecek radyasyon dozlarının Kurum tarafından belirlenen doz sınırlarını aşmaması,
- ilkeleri esas alınır.

(3) Nükleer enerji ve radyasyona ilişkin faaliyetler ile bu faaliyetlerle ilgili kişi, tesis, cihaz ve maddeler güvenlik, emniyet ve nükleer güvence açısından düzenleyici kontrole tabidir. Düzenleyici kontrole ilişkin verilecek muafiyetler ile bu muafiyetlerin sınır ve koşulları, güvenlik ve emniyetle ilgili gerekleri karşılayacak şekilde, dereceli yaklaşım esas alınarak Kurum tarafından yönetmelikle belirlenir.

(4) Bu Kanun kapsamındaki faaliyetlerde güvenlik ve emniyetin öncelikli olarak temin edilmesi esastır.

(5) Çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin radyasyona maruz kalması riskini doğuracak her türlü faaliyete ilişkin olarak bu riskten etkilenebilecek kişilerin bilgilendirilmesi esastır.

(6) Nükleer enerji ve radyasyona ilişkin faaliyetleri bu Kanun kapsamı dışındaki alanlarda düzenleyen ya da denetleyen diğer kamu kurum ve kuruluşlarının idari işlem ve eylemleri güvenlik, emniyet ve nükleer güvenceyi zafiyete uğratacak şekilde tesis edilemez.

(7) Diğer mevzuatın güvenlik, emniyet ve nükleer güvence gerekliliklerini karşılayamayan hükümleri bu Kanun kapsamındaki faaliyetlere uygulanmaz. Bu durumlarda Kurum güvenlik, emniyet ve nükleer güvenceyi temin etmek üzere ilave düzenlemeler yapabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yetkilendirme ve Denetim

Yetkilendirme

MADDE 4- (1) Bu Kanun kapsamındaki faaliyetler Kuruma bildirimde bulunulmaksızın veya Kurumdan yetki alınmaksızın yürütülemez. Bu faaliyetleri yürütmek isteyen gerçek veya tüzel kişiler Kuruma başvuruda bulunmakla yükümlüdür. Kurum güvenlik veya emniyetle ilgili ilkeleri esas alarak; bildirim veya yetkilendirme gerektiren faaliyetleri belirler.

(2) Kurumdan; nükleer tesis, radyasyon tesisi, radyoaktif atık tesisi işletmek ve radyasyon uygulamalarını yürütmek için lisans alınması zorunludur. Kurumdan yalnızca Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları veya Türkiye Cumhuriyeti mevzuatına göre kurulmuş tüzel kişiler lisans alabilir.

(3) Kurumdan;

a) Nükleer tesis için sahanın hazırlanması, Kurum tarafından belirlenen ekipmanın imal edilmesi, tesisin inşa edilmesi, işletmeye alınması, işletmeden çıkarılması, yeniden işletmeye geçilmesi ile tesiste güvenlik ve emniyeti ilgilendiren değişiklik yapılması,

b) Radyasyon tesisinin işletmeye alınması, işletmeden çıkarılması ile tesiste güvenlik ve emniyeti ilgilendiren değişiklik yapılması,

c) Radyoaktif atık tesisi için tesisin inşa edilmesi, işletmeye alınması, işletmeden çıkarılması, kapatılması ile tesiste güvenlik ve emniyeti ilgilendiren değişiklik yapılması,

ç) Radyoaktif maddelerin ihracatı, ithalatı, taşınması, transit geçirilmesi,

d) Nükleer güvence kapsamında, nükleer alanda kullanılmak üzere özel olarak tasarlanmış veya hazırlanmış madde, malzeme, ekipman, sistem, bileşen ve ilgili teknoloji ile nükleer çift kullanımlı madde, malzeme, ekipman, sistem, bileşen ve ilgili teknolojinin ihracatı,

e) Nükleer güvence kapsamında Kurum tarafından belirlenen madde, malzeme, ekipman, sistem, bileşen veya ilgili teknolojinin ithalatı,

f) Güvenlik, emniyet ve nükleer güvence dikkate alınarak Kurum tarafından belirlenen diğer faaliyetler,

için izin alınması zorunludur.

(4) Bu Kanun kapsamındaki faaliyetlere ilişkin Kurum tarafından belirlenen;

a) Faaliyetlerde görev alacak personele radyasyondan korunmaya yönelik eğitim veren tüzel kişiler,

b) Radyasyondan korunmaya yönelik hizmet verecek kişiler,

c) Faaliyetlerde görev alacak personel,

ç) Ekipman imalatı yapan kişiler,

d) Üçüncü taraf gözetimi yapan şirketler,

için Kurumdan yetki belgesi alınması zorunludur. Kurum, yetkilendirilen kişilere diğer kişiler tarafından verilecek hizmetler veya güvenlik, emniyet ve nükleer güvenceye etki edebilecek diğer faaliyetler için yetki belgesi alma yükümlülüğü getirebilir.

(5) Kurum yetkilendirdiği bir faaliyet için güvenlik, emniyet ve nükleer güvenceye ilişkin uyulması gereken koşullar da dâhil olmak üzere gerekli yetki koşullarını belirler.

(6) Kurum tarafından verilen lisans, izin ve yetki belgesi devredilemez.

(7) Yetkilendirme için başvuru yapan kişiler, Kurum tarafından yetkilendirme için talep edilen tüm bilgi ve belgeleri istenilen biçim ve içerikte sağlar ve belirlenen bedelleri öder.

(8) Bildirimlere ve yetkilendirmelere ilişkin süreçler, yetkilendirme koşulları, başvuru, yetkilerin kapsamı ve geçerlilik süreleri ile yetkinin yenilenmesi, kısıtlanması, askıya alınması, iptali veya daha önce yetkilendirilmiş bir faaliyet için başka bir kişinin yetkilendirilmesine ilişkin hususlar Kurum tarafından ilgili Bakanlıkların görüşü alınarak yönetmelikle belirlenir.

Yetkilendirilen kişinin sorumlulukları

MADDE 5- (1) Yetkilendirilen tüzel kişiler, verilen yetkinin koşulları çerçevesinde, her türlü sorumluluk kendilerinde olmak üzere;

a) Faaliyet sırasında radyasyondan korunma, güvenlik ve emniyeti sağlar.

b) Faaliyetin güvenlik ve emniyet kültürüne sahip yeterli sayıda ve yetkin personel marifetiyle yürütülmesini sağlar.

c) Faaliyetin güvenli ve emniyetli bir şekilde yürütülebilmesi için gerekli organizasyon yapısını, teçhizatı ve mali kaynağı sağlar.

ç) Personele gerekli eğitimlerin verilmesini sağlar.

d) Kurum tarafından belirlenen sıklıkta güvenlik ve emniyet değerlendirmeleri yapar veya yaptırır.

e) Faaliyetini uygun yönetim sistemiyle yürütür.

f) Mevzuatta ve yönetim sisteminde tanımlı kayıtları tutar, bildirim ve raporlamaları yapar.

g) Kurum tarafından istenen bilgi ve belgeleri istenen biçim, kapsam, içerik ve sürede Kuruma sunar.

ğ) Güvenlik ve emniyete ilişkin olarak gereken veya Kurum tarafından istenen araştırma ve incelemeleri yapar veya yaptırır.

h) Nükleer güvenceye ilişkin yükümlülüklerini yerine getirir.

ı) Kurum tarafından yapılan denetimler sonucunda gerekli görülen düzeltici ve önleyici faaliyetleri süresi içerisinde yerine getirir.

i) Radyasyon acil durumlarının saha içi yönetimini yürütür, saha dışı acil durumların yönetiminde Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.

j) Yapılan değerlendirmeler sonucunda Kurum tarafından belirlenen güvenlik, emniyet ve nükleer güvenceye ilişkin ilave yükümlülükleri yerine getirir.

k) Düzenleyici kontrolden çıkarılmak için gereken şartları sağlar.

(2) Yetkilendirilen gerçek kişiler yetkilendirilmiş olduğu faaliyeti güvenlik ve emniyete azami önem ve önceliği vererek, ilgili mevzuat ve yetki koşulları uyarınca yerine getirir.

(3) Bir faaliyetin yürütülmesinde güvenlik, emniyet ve nükleer güvencenin sağlanmasında asıl sorumluluk yetkilendirilen kişiye aittir. Verilen yetkinin koşullarına ve mevzuata uymak veya düzenleyici kontrol altında olmak veya yükümlülüklerini yerine getirmek üzere görevlendirme yapmak veya hizmet almak yetkilendirilen kişinin sorumluluğunu azaltmaz veya ortadan kaldırmaz.

(4) Yetkilendirilen kişiler, faaliyete ilişkin yükümlülükleri sona ermeden, faaliyetin yürütüldüğü yeri veya tesisi, nükleer maddeyi, radyoaktif kaynağı veya radyoaktif atığı sahihsiz kalacak şekilde terk edemez.

(5) Yetkilendirilen kişiler, bu Kanun kapsamındaki mali yükümlölüklerini yerine getirir.

(6) Yetkilendirilen kişinin sorumlulukları, düzenleyici kontrolden çıkarılma ile sona erer. Yetkilendirilen kişinin işi bırakması, yetkisinin kısıtlanması, askıya alınması ya da iptal edilmesi ve benzeri durumlar sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Bu gibi durumlarda güvenlik, emniyet ve nükleer güvence açısından zafiyet oluştuğunun Kurum tarafından değerlendirilmesi hâlinde, hukuki ve mali sorumluluk yetkilendirilen kişiye ait olmak kaydıyla, güvenlik, emniyet ve nükleer güvencenin sağlanmasına yönelik her türlü önlem Kurum tarafından aldırılabilir.

Onay

MADDE 6- (1) Nükleer tesisler, radyasyon tesisleri veya radyoaktif atık tesislerinin kurulacağı saha Kurumun onayına tabidir. Kurum, faaliyetlere ilişkin olarak radyasyondan korunma, güvenlik, emniyet ve nükleer güvenceyi dikkate alarak, onaya tabi başka hususlar belirleyebilir.

(2) Kurum; çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin radyasyondan korunmasına etki edebilecek faaliyetler için uygunluk ölçütleri belirleyebilir ve onaya tabi tutabilir.

Denetim ve yerinde inceleme

MADDE 7- (1) Bu Kanun kapsamındaki faaliyetler ve yetkilendirilen kişiler Kurumun denetimine tabidir. Kurum, yetkilendirme kapsamında, yetkilendirilen kişilerin yüklenici, alt yüklenici, tedarikçi ve alt tedarikçilerinin faaliyetlerini de denetleyebilir. Denetimler programlı ya da programsız, resmi tatil günleri de dâhil olmak üzere yılın herhangi bir günü ve günün herhangi bir saatinde haberli veya habersiz yapılabilir.

(2) Kurum denetim ve yerinde inceleme kapsamında, sonuçları itibarıyla Kurum açısından bağlayıcı olmayacak şekilde inceleme, araştırma, tespit ve raporlama yapmak üzere ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşları, özel hukuk tüzel kişileri ve gerçek kişilerden teknik destek hizmeti alabilir.

(3) Lisans verilen nükleer tesislerin ve radyoaktif atık tesislerinin sahalarında yapılacak yapılar hakkında 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun hükümleri ile 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun fenni mesuliyete ilişkin hükümleri uygulanmaz. Bu yapılara ilişkin her türlü sorumluluk yetkilendirilen kişiye aittir. Bu yapıların denetimi Kurum tarafından yapılır. Bu durum yetkilendirilen kişinin sorumluluğunu kısmen veya tamamen ortadan kaldırmaz. Denetimler bu konuda ihtisas sahibi olan kamu kurum ve kuruluşları ile birlikte de yapılabilir. Kurumun bu kapsamdaki talepleri ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşları tarafından gecikmeksizin karşılanır.

(4) Kurumun denetimine ilave olarak; yetkilendirilen tüzel kişiler, nükleer tesis veya radyoaktif atık tesisine ilişkin yapıların denetimi de dâhil olmak üzere Kurum tarafından belirlenen faaliyetlerin üçüncü taraf gözetimi için yetkilendirilmiş şirketlerden hizmet alır. Bu şirketlerin faaliyet, yetki ve sorumlulukları ile hizmet alımına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından yönetmelikle belirlenir.

(5) Denetime tabi olanlar, Kurum denetçilerinin ve Kurum tarafından görevlendirilen kişilerin görevlerini serbestçe ve zamanında yerine getirebilmeleri için gerekli şartları sağlar ve koruyucu güvenlik tedbirlerini alır.

(6) Nükleer güvence denetimine tabi olanlar, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansının Türkiye Cumhuriyeti tarafından onaylanmış denetçileri tarafından yapılan denetimlerde, ilgili mevzuatta belirtilen yükümlölüklerini yerine getirir. Bu denetimlere Kurum temsilcisi refakat eder.

(7) Yetkilendirilen kişiler Kurumun denetimleri için Kurum tarafından belirlenen bedelleri öder.

(8) Denetim ve yerinde incelemeye ilişkin iş ve işlemler, denetimin türü ve kapsamı ile Kurum denetçilerine ilişkin hususlar Kurum tarafından yönetmelikle belirlenir.

Kurum denetçileri

MADDE 8- (1) Kurum denetçileri Kurum tarafından belirlenen vasıfları taşıyan Kurum personeli arasından Kurul tarafından yetkilendirilir. Kurum denetçileri ve denetime eşlik etmek üzere görevlendirilen diğer Kurum personeli, denetim amacıyla ilgili yerlere veya tesislere girmek; faaliyetleri denetlemek ve yerinde incelemek; gerekli gördükleri kişilerle görüşmek ve gerekli gördükleri hususlarda inceleme, araştırma ve soruşturma yapmak; her türlü bilgi, belge ve kayıtları istemek, incelemek, inceletmek, alıkoymak veya suretini almak; herhangi bir malzeme veya numuneyi almak, aldırarak, alıkoymak, usulüne uygun olarak bertaraf etmek veya ettirmek; herhangi bir cihazı kullanarak ölçüm, analiz, muayene ve test yapmak veya yaptırmak; görsel, işitsel veya yazılı kayıt tutmak yetkisine sahiptir.

(2) Denetime eşlik etmek veya yerinde inceleme yapmak üzere Kurum tarafından görevlendirilen personel ile 7 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca hizmet alınanlar veya bunların personeli ilgili yerlere veya tesislere girmek; gerekli gördüğü kişilerle görüşmek; her türlü bilgi, belge ve kayıtları incelemek, suretini almak; herhangi bir malzeme veya numuneyi almak; herhangi bir cihazı kullanarak ölçüm, analiz, muayene ve test yapmak; görsel, işitsel veya yazılı kayıt tutmak yetkisine sahiptir.

(3) Güvenlik veya emniyetin tehlikeye düştüğü veya düşebileceği ve müdahalenin gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Kurum denetçisi durumu Kuruma ve yetkilendirilen kişiye derhal bildirir. Bu durumda, Kurum yetki verilen faaliyetin tamamının veya bir kısmının durdurulması veya sınırlanması da dâhil olmak üzere gerekli tedbirleri alabilir.

(4) Kurum denetçisi, denetim sırasında gerekli hallerde mülki idare amirlerinden kolluk kuvveti talebinde bulunabilir. Bu durumda mülki idare amirleri ve kolluk kuvvetleri Kurum denetçilerine gereken desteği gecikmeksizin sağlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Radyoaktif Atıklar, Kullanılmış Yakıtlar ve Özel Hesaplar

Radyoaktif atıklar ve kullanılmış yakıtlar

MADDE 9- (1) Türkiye Cumhuriyeti egemenlik alanı dışında yürütülen bir faaliyet sırasında ortaya çıkmış olan radyoaktif atıklar, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisine sokulamaz.

(2) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde üretilmiş ve kullanım süresi dolduğunda menşe ülkeye iade şartı ile ihraç edilmiş radyasyon kaynaklarına, radyoaktif atıkların transit geçişine ve doğal radyoaktif maddelerin bulaşmış olduğu malzemenin ithalatına birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(3) Radyoaktif atıklar çevreye salınamaz veya bırakılamaz.

(4) Yürütülen faaliyetlere ilişkin olarak:

a) Ortaya çıkan kullanılmış yakıtların veya bertarafı hariç radyoaktif atıkların yönetiminde tüm sorumluluk faaliyet için yetkilendirilen kişiye aittir.

b) Tesislerde yürütülen herhangi bir faaliyet sonucu üretilen radyoaktif atıklar başka bir yetkilendirilen kişiye devredilene kadar tesiste depolanır.

c) Nükleer santrallerde ortaya çıkan kullanılmış yakıtlar, işletme ömrü boyunca nükleer santral sahasında depolanır.

ç) Faaliyetleri sonucu kullanılmış yakıtı veya radyoaktif atığı üreten yetkilendirilen kişi, bunların tesis içerisinde veya tesis dışarısında her türlü taşınmasından sorumludur. İşletmeden çıkarma faaliyetleri sırasında ortaya çıkacak radyoaktif atıkların her türlü sorumluluğu yetkilendirilen kişiye aittir.

d) Türkiye Cumhuriyeti egemenlik alanında yapılan faaliyetler neticesinde ortaya çıkan radyoaktif atıklar TENMAK tarafından bertaraf edilir.

e) Sahipsiz radyoaktif madde tespit edildiği takdirde TENMAK ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak gerekli tedbirleri alır veya aldırır, bertaraf dâhil gerekli iş ve işlemleri yürütür.

f) Geçerli bir yetkiye sahip olunmaksızın yürütülen bir faaliyet sırasında kullanılan radyoaktif maddelere ilişkin iş ve işlemler veya üretilen radyoaktif atıkların yönetimi, Kurumun bildirimi üzerine, tüm masrafları ilgili kişiye ait olmak üzere TENMAK tarafından yapılır. Bu kapsamda oluşan masrafın bir aylık ödeme süresi içinde ödenmesi gerektiği TENMAK tarafından ilgili kişiye yazı ile bildirilir. Söz konusu masrafların ilgili kişi tarafından süresinde ödenmemesi hâlinde 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre TENMAK tarafından takip ve tahsil edilir.

g) Yetkilendirilen kişi; nükleer tesis, radyasyon tesisi ve radyoaktif atık işleme ve depolama tesisi sahalarının yeniden kullanım koşullarıyla uyumlu şekilde düzenleyici kontrolden çıkarılabilmesi amacıyla, gerekli işletmeden çıkarma çalışmalarını gecikmeksizin yürütür. Radyoaktif atık bertaraf tesisleri güvenlik ve emniyet önlemleri alındıktan sonra kapatılır ve sahanın kısıtlı kullanımı dışında düzenleyici kontrolden çıkarılamaz.

(5) Yetkilendirilen kişi ilgili mevzuata uygun olarak radyoaktif atığı ihraç ettiğinde veya işlenmek, depolanmak veya bertaraf edilmek üzere başka bir yetkilendirilen kişiye teslim ettiğinde, ihraç veya teslimi yapan yetkilendirilen kişinin bu Kanun kapsamındaki radyoaktif atığa ilişkin sorumluluğu sona erer.

(6) Radyoaktif atıkların ve kullanılmış yakıtların güvenli olarak yönetimi, serbestleştirme ve salıma ilişkin usul ve esaslar ile sahipsiz radyoaktif maddelere ilişkin hususlar Kurum tarafından yönetmelikle belirlenir.

(7) TENMAK, yetkilendirilen kişilerin görüşlerini de alarak, radyoaktif atıkların ve kullanılmış yakıtların yönetimine ilişkin ulusal radyoaktif atık politikası ve stratejisinin belirlenmesine esas Ulusal Radyoaktif Atık Yönetim Planı Taslağını, sonu (0) ve (5) ile biten yılların sonuna kadar hazırlar ve Bakanlığa sunar. Bakanlık, Kurumun görüşünü alarak Ulusal Radyoaktif Atık Yönetim Planını belirler.

(8) Bu Kanun kapsamı dışında yürütülen bir faaliyet sonucunda radyoaktif kirliliğe maruz kalmış alanların çevresel iyileştirmesine ilişkin iş ve işlemler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Kurum ile işbirliği yapılarak yürütülür. Bu alanlarda ortaya çıkan radyoaktif atıkların yönetimi TENMAK tarafından yapılır. Bu fıkra kapsamındaki tüm masraflar kirlüten tarafından karşılanır.

Özel hesaplar

MADDE 10- (1) Yetkilendirmeye tabi bir faaliyet sırasında radyoaktif atık üreten kişiler radyoaktif atık yönetimi özel hesabına, nükleer tesis, radyasyon tesisi ve radyoaktif atık tesislerini işletmek üzere yetkilendirilen kişiler ise işletmeden çıkarma özel hesaplarına, ikinci fıkra uyarınca belirlenecek tutarda, ayrı ayrı katkı payı ödemesi yapar. Bakanlık merkez muhasebe birimi nezdinde radyoaktif atık yönetimi özel hesabı ve işletmeden çıkarma özel hesapları açılır. Özel hesaplar adına tahsil edilen gelirler amacı dışında kullanılamaz.

(2) Nükleer santraller için özel hesaplara ödenecek katkı payları üretilen birim elektrik (kWh) başına, teminat miktarları ise kurulu güç (MW) başına, diğer tesis ve uygulamalar için ise özel hesaplara ödenecek katkı payları ile teminat miktarları, tesisin ve uygulamanın türü, atığın sınıfı, miktarı ve aktivitesi gibi hususlar dikkate alınarak Hesaplar Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. Özel hesaplara ödenecek katkı payları ile teminat miktarları her yıl gözden geçirilir ve öngörülen giderleri karşılayacak şekilde güncellenir. Ancak, uluslararası anlaşmalarda bu fıkra kapsamında yer alan hususları düzenleyen hükümler saklıdır.

(3) Radyoaktif atık yönetimi özel hesabı ve işletmeden çıkarma özel hesabının gelirleri; ödenecek katkı payları ve teminatlar, özel hesap gelirlerinin değerlendirilmesiyle elde edilen gelirler ile bağış ve diğer gelirlerden oluşur.

(4) Radyoaktif atık yönetimi özel hesabından;

a) Radyoaktif atık bertaraf tesisi kurulabilecek sahaların belirlenmesi ve ilgili saha çalışmaları,

b) Radyoaktif atık bertaraf tesisinin tasarımı, yetki alınması, inşası, işletilmesi, bakımı, kapatılması ve düzenleyici kontrolden çıkarılması,

c) Bu fıkrafta belirtilen amaçlara yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri, işlemlerini yapmak üzere TENMAK'a ödeme yapılır.

(5) İşletmeden çıkarma özel hesabından;

a) Nükleer tesisler, radyasyon tesisleri ve radyoaktif atık tesislerinin işletmeden çıkarılması sırasında ortaya çıkan radyoaktif atıkların bertarafının maliyetleri de dâhil olmak üzere işletmeden çıkarılması,

b) Tesis sahasının yeniden kullanım koşullarıyla uyumlu hale getirilmesi, işlemlerini yapmak üzere, yetkilendirilen kişiye bu faaliyetleri için ödeme yapılır.

(6) Hesaplar yönetim kurulu başkan ve üyelerine yapılacak ödemeler ile özel hesapların işleyişine ilişkin bağımsız denetim ve danışmanlık hizmetleri kapsamında yapılacak ödemeler, idari giderler ve yargılama giderleri ilgisine göre özel hesaplardan karşılanır.

(7) Radyoaktif atık ve işletmeden çıkarma özel hesabındaki meblağın, işletmeden çıkarma sırasında veya radyoaktif atık yönetimi ile ilgili öngörülenler dışında olabilecek masraflar nedeniyle ya da tesisin planlanandan erken işletmeden çıkarılması üzerine yetersiz kalması durumunda maliyetler yetkilendirilen kişi tarafından sağlanan teminattan karşılanır. Teminat yetersiz ise kalan miktar yetkilendirilen kişiden tahsil edilir. Özel hesapta biriken meblağ dikkate alınarak söz konusu teminat miktarı yetkilendirilen kişinin talebi üzerine yeniden belirlenir.

(8) Tesislerin işletilmesine yönelik yetkilendirme için başvuru yapan kişiler işletmeden çıkarmaya ilişkin maliyet planını Bakanlığa sunar. İşletmeden çıkarma özel hesabı her bir tesis için ayrı ayrı takip edilir.

(9) Özel hesaplarda toplanan gelirler, 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun kapsamı dışındadır.

(10) Süresinde ödenmeyen katkı payları Bakanlık tarafından borçlunun bağlı olduğu vergi dairesine yapılacak bildirim üzerine, 6183 sayılı Kanuna göre takip ve tahsil edilir. Vergi dairesince tahsil edilen tutarlar tahsil edildiği tarihi izleyen ayın sonuna kadar özel hesaplara aktarılır.

(11) Özel hesap gelirlerinin elde edilmesi, takibi, tahsili, nemalandırılması, giderleştirilmesi, muhasebeleştirilmesi, denetimi, özel hesapların işleyişi, işletmeden çıkarmaya ilişkin maliyet planı, radyoaktif atık yönetimine ilişkin maliyet planının hazırlanması ve sunulmasına ilişkin hususlar Bakanlık tarafından yönetmelikle belirlenir.

Hesaplar Yönetim Kurulu

MADDE 11- (1) Özel hesapların gelirlerini yönetmek ve özel hesaplardan yapılacak ödemeleri onaylamak üzere Hesaplar Yönetim Kurulu; Bakanlık ve Hazine ve Maliye Bakanlığından ikiye temsilci, TENMAK'tan bir temsilci ve bu kurumların dışında toplam sayısı üçü geçmemek üzere Türkiye Cumhuriyeti sınırları dâhilinde nükleer santral işleten tüzel kişilerin birer temsilcisi ile diğer tesis ve uygulamalar için bir temsilciden oluşur. Temsilci seçilebilmek için 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen Devlet memurluğuna atanabilme genel şartlarını taşımak, en az dört yıl süreli yükseköğrenimi tamamlamak ve kamuda ve/veya özel sektörde alanında en az beş yıl çalışmış olmak gerekir. Bakanlık temsilcilerinden birisi başkan olarak görev yapar. Toplantı ve karar yeter sayısı beştir.

(2) Hesaplar Yönetim Kurulu üyelerinin görev süreleri üç yıldır. Görev süresi sona eren üyeler yeniden görevlendirilebilir. Görev süresi tamamlanan Hesaplar Yönetim Kurulu üyeleri, yenileri göreve başlayıncaya kadar göreve devam eder.

(3) Görevlendirilmeleri için mahkûmiyeti bulunmama şartı dışında diğer gerekli şartları kaybettikleri veya özel hesaplar adına tahsil edilen gelirleri amacı dışında kullandıkları ya da izinsiz ve mazeretsiz olarak art arda üç Hesaplar Yönetim Kurulu toplantısına katılmadıkları ya da bir takvim yılı içinde beş Hesaplar Yönetim Kurulu toplantısına katılmadıkları Hesaplar Yönetim Kurulu kararı ile tespit edilen üyelerin görevleri, bu tespitin yapıldığı anda; özel hesaplar ile ilgili olarak ya da görevlendirmeye engel olacak şekilde işledikleri suçlardan dolayı haklarında mahkûmiyet kararı kesinleşen üyelerin görevleri ise kararın kesinleştiği anda sona erer.

(4) Yenilenme hariç görev süresi dolmadan herhangi bir sebeple boşalan üyeliklere on beş gün içinde görevlendirme yapılır. Bu suretle görevlendirilenler yerine görevlendirildiği üyenin kalan görev süresini tamamlar.

(5) Radyoaktif atık yönetimi özel hesabı ve işletmeden çıkarma özel hesabına ilişkin iş ve işlemler ile Hesaplar Yönetim Kurulunun sekreteryası işleri Bakanlık tarafından yürütülür.

(6) Hesaplar Yönetim Kurulu başkan ve üyelerine, görev yapılan toplantılar için her ay toplamda (20.000) gösterge rakamının memur maaş katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutar kadar huzur hakkı ödenir.

(7) Tesisin erken işletmeden çıkarılması ihtimaline karşı radyoaktif atık yönetimi ve işletmeden çıkarma için gerekli maliyetlerin karşılanabileceğine ilişkin teminatın yeterliliği Hesaplar Yönetim Kurulu tarafından Kuruma bildirilmeden tesisin işletilmesine yönelik yetkilendirme yapılamaz.

(8) Hesaplar Yönetim Kurulu üyeleri görevleriyle ilgili işledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi gibi cezalandırılır.

(9) Hesaplar Yönetim Kurulunun çalışma usul ve esaslarına ilişkin hususlar ile kamu temsilcileri dışındaki temsilcilerin seçilmelerine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından yönetmelikle belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Nükleer Zararlara İlişkin Hukuki Sorumluluk

İşletenin sorumluluğu

MADDE 12- (1) Nükleer hadiselerden kaynaklanan nükleer zararlar hakkında bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Paris Sözleşmesi hükümleri uygulanır.

(2) Bir nükleer tesis dışında ve üretiminin son aşamasına gelmiş endüstriyel, ticari, tarımsal, tıbbi, bilimsel ya da eğitimsel amaçlarla kullanılan veya kullanılacak olan radyoizotoplardan veya Paris Sözleşmesi çerçevesinde belirlenen sınırların altındaki miktar ve aktivitedeki nükleer maddelerden kaynaklanan zararlar bu Bölümün kapsamı dışındadır.

(3) Nükleer hadiselerden kaynaklanan nükleer zararlar hakkında; Kurum tarafından veya ülkesindeki makamlar tarafından bir nükleer tesisi işletmek üzere yetkilendirilmiş tüzel kişi, nükleer tesis işletmek için verilecek lisans alınmadan önceki dönemde nükleer tesisi kuran tüzel kişi, nükleer tesisi işletmek için verilen lisans iptalinden sonra yeni bir işleten belirlenene kadar olan dönemde lisansı iptal edilen tüzel kişi işleten olarak kabul edilir.

(4) İşleten, nükleer zararlardan ve tazminatların ödenmesinden, nükleer hadisenin meydana gelmesinde kendisinin, personelinin ve tesisle ilgili teknoloji, mal ve hizmet sağlayanların herhangi bir kusurunun olup olmadığına bakılmaksızın sorumludur.

(5) İşleten, doğrudan bir silahlı çatışma, hasmane hareketler, iç savaş ya da ayaklanmadan dolayı meydana gelen bir nükleer hadiseden kaynaklanan nükleer zarardan sorumlu olmaz.

(6) İşleten, bir nükleer hadisenin neden olduğu nükleer zararların tazminine ilişkin olarak sadece Paris Sözleşmesi ve bu Bölüm hükümleri kapsamında sorumludur.

(7) İşletenin Kurumdan almış olduğu yetkinin iptal edilmiş veya askıya alınmış veya kısıtlanmış olması, işletenin bu Bölüm kapsamındaki sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

(8) İşletenin, nükleer zarara neden olan nükleer hadisenin, nükleer zarar gören kişinin kastından ya da ağır ihmalden meydana geldiğini ispat etmesi hâlinde; işleten, sadece nükleer zarar gören bu kişiye karşı yetkili mahkemenin kararıyla kısmen veya tamamen sorumluluktan kurtulabilir.

(9) Bu Bölümün uygulanmasında aynı sahada bir işleten tarafından işletilen birden fazla nükleer tesis tek bir tesis olarak kabul edilir.

İşletenin sorumluluğunun sınırları

MADDE 13- (1) Bu Bölüm kapsamında her bir nükleer hadise için işletenin sorumluluk miktarları;

a) Termal gücü on megavatın üzerinde olan nükleer reaktörler ile Kurum tarafından nükleer tesis işletmek için verilecek lisans öncesi yapılacak değerlendirme ile belirlenecek diğer nükleer tesisler için yedi yüz milyon Avro,

b) (a) bendi kapsamına girmeyen nükleer tesisler için yetmiş milyon Avro,

c) Nükleer maddelerin taşınması için seksen milyon Avro,

ç) Nükleer maddelerin Türkiye Cumhuriyeti sınırları dâhilinde yapılacak transit geçişleri için yedi yüz milyon Avro, ile sınırlıdır.

(2) Birinci fıkrada belirlenen sorumluluk miktarları, diğer ülkelerde meydana gelen zararlar ile ilgili olarak, karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, o ülkede nükleer hadiseden doğan nükleer zararlar için uygulanan sorumluluk miktarı ile sınırlı olarak uygulanır.

İşletenin sigorta yaptıрма veya teminat gösterme zorunluluğu

MADDE 14- (1) İşletenler, her bir nükleer tesis veya taşıma faaliyeti için 13 üncü maddede belirlenen üst sınır tutarında ve Kurum tarafından belirlenen zamanda ve şartlara uygun sigorta yaptırmak veya başkaca bir teminat göstermek zorundadırlar.

(2) Nükleer maddelerin Türkiye Cumhuriyeti'nin egemenlik alanında yapılacak transit geçişlerinde işleten, seksen milyon Avro tutarında sigorta yaptırmak veya teminat göstermek zorundadır.

(3) İşleten, sigorta sözleşmeleri ya da teminata ilişkin ibraz ettiği belgeler Kurum tarafından uygun bulunmadan ilgili faaliyetlere başlayamaz.

(4) İşleten, süresi sona erecek sigorta veya teminat yerine, bu sigorta veya teminatın sona erme tarihinden önce yeni bir sigorta yaptırmak veya teminatını yeniler. Yenilenen sigorta veya teminat Kuruma bildirilir. İşletenin bu kapsamdaki yükümlülüklerinin sona ermesine ilişkin koşullar Kurum tarafından belirlenir.

(5) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen sigorta ya da teminat, Kuruma yazılı olarak en az iki ay önce sigorta şirketi veya nükleer sigorta havuzu ya da teminat veren tarafından bildirimde bulunulmadan askıya alınamaz veya iptal edilemez. Söz konusu sigorta ya da teminatın nükleer maddelerin taşınmasına ilişkin olması hâlinde sigorta ya da teminat taşıma sırasında askıya alınamaz veya iptal edilemez.

(6) Yaptırılan sigorta ya da gösterilen teminat sadece bir nükleer hadise durumunda nükleer zararın tazmini için kullanılabilir.

(7) İşletenin 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca merkezî yönetim kapsamındaki kamu idaresi olması ya da sermayesinin tamamının kamuya ait olması hâlinde, işleten sigorta yaptıрма veya teminat gösterme yükümlülüğünden muaf tutulabilir. Bu durumda nükleer hadise sonucu meydana gelen nükleer zararın Devlet

tarafından ne şekilde taahhüt edileceğine ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı kararı ile belirlenir.

(8) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum ile Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından müştereken hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

Nükleer sigorta havuzu

MADDE 15- (1) İşletenin bu Bölümde belirlenen yükümlülüklerine sigorta sağlanabilmesi amacıyla bir nükleer sigorta havuzu kurulur. Nükleer sigorta havuzunun işleyişine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ve Kurum görüşü alınarak Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından yönetmelikle belirlenir.

(2) İşleten bu Bölümde belirlenen sigorta ya da teminat yükümlülüklerini yurt içinden veya uluslararası piyasalardan kısmen veya tamamen sağlayabileceği gibi nükleer sigorta havuzundan da sigorta yapılmasını talep edebilir.

(3) İşletenin sigorta ya da teminat bulamaması veya işleten tarafından sunulan sigorta ya da teminatın 13 üncü maddede belirlenen miktarlardan az olması durumunda eksik kalan miktar Cumhurbaşkanınca belirlenecek usul ve esaslara göre karşılanır.

(4) Bir nükleer hadise sonrasında mevcut sigorta ya da teminatın 13 üncü maddede belirlenen miktarları karşılamaması durumunda eksik kalan miktar Cumhurbaşkanınca belirlenecek usul ve esaslara karşılanır ve işletene rücu edilir.

Nükleer zararın tazmini

MADDE 16- (1) Nükleer zararın tazmininin şekli ve tutarı kusursuz ve münhasır sorumluluk ilkesi esas alınarak, 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca tayin edilir.

(2) Nükleer zarar gören kişiye sosyal sigortalar, özel sigortalar ve genel sağlık sigortasına ilişkin mevzuat uyarınca ayrıca yapılan ödemeler nükleer zarar görenin bu Bölümde yer alan hükümler uyarınca alacağı tazminat tutarından düşülür.

(3) Sosyal sigortalar, özel sigortalar ve genel sağlık sigortası mevzuatının rücu hükümleri saklıdır.

Doğrudan talep veya dava hakkı

MADDE 17- (1) Nükleer zarar gören kişiler, 18 inci maddenin ikinci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, zararlarının tazminini, sorumluluk sınırları içinde doğrudan işletenden talep edebilecekleri gibi sigortacıdan, nükleer sigorta havuzundan ve diğer teminat verenlerden de talep edebilirler.

(2) Birinci fıkrada belirtilen kişilere karşı, 18 inci maddenin ikinci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere tazminat talebiyle doğrudan dava da açılabilir.

(3) Halefiyet ya da alacağın devri yoluyla bu Bölüm kapsamındaki hakları edinen kişiler birinci ve ikinci fıkralardaki hakları kullanabilirler.

Nükleer Zarar Tespit Komisyonu

MADDE 18- (1) Nükleer zararın 13 üncü maddede belirtilen sorumluluk miktarı sınırlarını aşmasının beklendiği durumlarda nükleer hadisenin meydana geldiği tarihten itibaren en geç iki ay içinde, Cumhurbaşkanınca, nükleer hadise sonucu meydana gelen nükleer zararların tazmini için nükleer zarar görenler tarafından yapılan başvuruları değerlendirmek ve başvurular hakkında karar vermek üzere Nükleer Zarar Tespit Komisyonu kurulur. Komisyonun giderleri Bakanlık bütçesinden karşılanır.

(2) Birinci fıkra uyarınca Komisyon kurulması hâlinde, nükleer hadise sonucu meydana gelen nükleer zararlar Komisyon marifetiyle tazmin edilir. İşletenin sorumluluk sınırına giren

tutar Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından işletenden veya onun sigortacısından ya da işleten tarafından gösterilen teminatın paraya çevrilmesi suretiyle tahsil edilir.

(3) Komisyon, yapacağı ilanlarla en az bir yıllık bir süre tanıyarak ve sürenin bitiş tarihini belirleyerek, nükleer zarar gören kişilerin Komisyona veya belirleyeceği diğer makamlara başvurmalarını ister. Nükleer zarar gören kişiler tarafından Komisyon kurulmadan önce nükleer zararların tespiti veya tazmini amacı ile açılmış olan davalar, Komisyonun nükleer zararın tazminine ilişkin kararı kesinleşene kadar durur. Bu kişilerin açmış oldukları davadaki talep sonucunun tamamen Komisyon kararı ile karşılanması durumunda, mahkeme tarafından davanın konusuz kalmasına; diğer durumlar için ise davanın kaldığı yerden devamına karar verilir.

(4) Usulüne uygun olarak başvuruda bulunanlara ödenecek tazminatların toplam tutarının sorumluluk miktarı sınırını aşan durumlarda Komisyon, sorumluluk miktar sınırını teşkil eden meblâğı paylaştıracak bir ödeme planı yapar. Ödeme planında, can kaybı veya kişilerin sağlığına verilen zararlar öncelikle tazmin edilir. Sorumluluk miktarı sınırının aşıldığı kısım için Cumhurbaşkanı uygun göreceği tedbirleri alır.

(5) Komisyon tarafından verilen kararlara karşı kararın tebliğinden itibaren altmış gün içinde 20 nci maddede belirtilen mahkemeye başvurulabilir.

(6) Komisyon, yedi üyeden oluşur. Üyeler, kamu görevlileri arasından Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir. Komisyon, kendi üyeleri arasından yapacağı seçimle bir başkan ve bir başkanvekili seçer. Komisyonun toplantı ve karar yeter sayısı dördüttür. Üyeler, Komisyondaki görevleri süresince kurumlarından aylıklı izinli sayılır. Üyeler, mali ve sosyal haklarını kurumlarından almaya devam ederler. Üyelerin görevli oldukları süreler yükselme ve emekliliklerinde de hesaba katılır ve yükselmeleri başkaca bir işleme gerek duyulmadan süresinde yapılır. Komisyon üyelerine, başvurular sonuçlandırılınca kadar başka bir görev verilmez. Komisyon üyelerine her ay için (30.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden huzur hakkı ödenir. Komisyon üyelerinin niteliği, çalışma usul ve esasları, sekreteryası, ilan ve başvuru usulü, nükleer zararın tespiti, nükleer zararların tazmininde öncelik sırasının belirlenmesi, tazminatın ödenmesi, Cumhurbaşkanı tarafından alınacak acil ekonomik tedbirlere ilişkin usul ve esaslar ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar, Cumhurbaşkanlığı tarafından yönetmelikle belirlenir.

Rücu hakkı ve zamanaşımı

MADDE 19- (1) İşleten, sigortacı, nükleer sigorta havuzu, diğer teminat verenler ve Devlet, nükleer zararı ortaya çıkaran nükleer hadiseye kasıtlı olarak sebep olan gerçek kişiye karşı rücu hakkına sahiptir.

(2) İşleten, aralarındaki sözleşmede açıkça belirtildiği takdirde, sözleşmede belirtilen kapsam ve şekilde sözleşme yaptığı kişiye karşı da rücu hakkına sahiptir.

(3) Nükleer zararların karşılandığı haller hariç, bu Bölümde belirlenen sorumluluğa ilişkin tazminat talepleri nükleer zarar gören kişinin zararı ve sorumlusunu öğrendiği tarihten itibaren dördüncü fıkrada belirlenen zamanaşımı süresi henüz tamamlanmamışsa üç yıl geçmekle zamanaşımına uğrar.

(4) Can kaybı ile kişilerin sağlığına verilen zararlarla ilgili tazminat talepleri her hâlde nükleer hadisenin gerçekleştiği tarihten itibaren otuz yılın, diğer nükleer zararlarla ilgili tazminat talepleri nükleer hadisenin gerçekleştiği tarihten itibaren on yılın geçmesiyle zamanaşımına uğrar.

(5) Rücu hakkı, rücu hakkına sahip kişinin rücu edeceği kişiyi öğrenmesinden ve tazminatı ödemesinden itibaren üç yılın ve her hâlde tazminatın tamamının ödendiği tarihten başlayarak on yılın geçmesiyle zamanaşımına uğrar.

Yetkili mahkeme

MADDE 20- (1) Türkiye Cumhuriyeti egemenlik alanında gerçekleşen bir nükleer hadise ile ilgili olarak veya Paris Sözleşmesi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin tarafı olduğu 21/9/1988 tarihli Viyana ve Paris Sözleşmelerinin Uygulanmasına İlişkin Ortak Protokol uyarınca Türk mahkemelerinin yargılama yetkisinin söz konusu olduğu hallerde sadece Türkiye Cumhuriyeti mahkemeleri yetkilidir.

(2) Birinci fıkra uyarınca Türkiye Cumhuriyeti mahkemelerinin yetkili olması hâlinde Ankara mahkemeleri kesin yetkilidir.

(3) 18 inci madde uyarınca Komisyonun kurulmaması hâlinde mahkeme, bu Bölüm kapsamında belirlenen sorumluluk sınırını aşmayacak şekilde, 6098 sayılı Kanunun 76 ncı maddesi uyarınca nükleer zarar gören kişilere geçici ödeme yapılmasına karar verebilir.

ALTINCI BÖLÜM

Nükleer Düzenleme Kurumu

Kurum

MADDE 21- (1) Kuruma, düzenleyici faaliyetlerini zafiyete uğratacak, bu faaliyetlerle çelişecek veya faaliyetlerini etkin bir şekilde yürütmesini engelleyecek yükümlülükler verilemez. Kurumun mal ve varlıkları Devlet malı sayılır. Kurumun malları, varlıkları, hak ve alacakları haczedilemez ve rehnedilemez.

(2) Kurumun gelirlerinin giderlerini karşılamaması durumunda fark, genel bütçeden karşılanır. Süresinde ödenmeyen Kurum alacakları 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirlenen gecikme zammı oranında hesaplanan faizi ile birlikte genel hükümlere göre takip ve tahsil edilir. Kurumun uygulayacağı işlem ve hizmet bedellerine ilişkin hususlar Kurum tarafından yönetmelikle belirlenir.

(3) Kurum, Kurul kararı ile beş yıla kadar yıllara sâri yüklenmelere ait sözleşmeler yapabilir. Kurumun hesap yılı mali yıldır.

Personel

MADDE 22- (1) Kurumda 657 sayılı Kanunun ek 41 inci maddesi hükümleri çerçevesinde Nükleer Düzenleme Uzmanı ve Nükleer Düzenleme Uzman Yardımcısı istihdam edilir.

(2) Kurumda istihdam edilecek personelin nitelikleri, göreve alınmaları, eğitimleri ve yetiştirilmelerine ilişkin usul ve esaslar, yönetici kadroları ile 657 sayılı Kanunun ek 41 inci maddesine tabi kadrolar dışındaki kadrolara atanacaklar için yapılacak sınava ilişkin hususlar ile Kurum personelinin görevlerini yerine getirirken uyacakları mesleki ve etik ilkeler Kurum tarafından yönetmelikle belirlenir.

(3) Kurumun kadro sayısının yüzde onunu aşmamak üzere ilgili mevzuatta belirtilen süre koşulu dikkate alınmaksızın Kurumun asli görevlerine ilişkin olarak uzmanlığına ihtiyaç duyulan öğretim üyeleri Başkanın talebiyle Kurumda geçici olarak görevlendirilebilir. Bu şekilde görevlendirilenlere 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddesinin dördüncü fıkrasında öngörülen aylık tutarın beş katını aşmamak kaydıyla Cumhurbaşkanınca belirlenen tutarda, diğer kanunlardaki düzenleme ve kısıtlamalara tabi olmaksızın ödeme yapılabilir.

(4) Bu Kanunla verilen görevlerin yürütülmesi için, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılmasına dair hükümlerine bağlı kalınmaksızın Kurumun görev alanı ile ilgili özel bilgi ve ihtisas gerektiren konularda yerli ve yabancı uzmanlar sözleşmeli personel olarak çalıştırılabilir. Bunlar 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır. Sözleşmeli personel olarak

istihdam edilecek yabancı uzmanlar ile yurt dışında nükleer enerji alanında fiilen en az beş yıl çalışmış yerli uzmanlara verilecek her türlü ödemeler dâhil ücretler, 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) bendine göre çalıştırılanlar için uygulanmakta olan sözleşme ücreti tavanının on dört katını aşmamak üzere Cumhurbaşkanınca tespit edilir. Çalıştırılabilecek toplam sözleşmeli personel sayısı Kurum kadro sayısının yüzde yirmisini geçemez. Bu şekilde çalıştırılacaklara ilişkin diğer hususlar Cumhurbaşkanınca belirlenir.

(5) Kurul Başkan ve üyeler ile Kurumda 657 sayılı Kanuna tabi olarak görev yapan Kurum personeline; 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesi uyarınca belirlenmiş emsali personele mali ve sosyal haklar kapsamında yapılan ödemeler aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenir. Emsali personele yapılan ödemelerden vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmaz. Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personeli emeklilik hakları bakımından da emsali olarak belirlenen personel ile denk kabul edilir. Kurul Başkan ve üyeliğine atananlar ile Kurumda 657 sayılı Kanuna tabi olarak görev yapan personel 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi hükümlerine tabidir. 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı iken Kurul Başkan ve üyeliklerine atananlardan bu görevleri sona erenlerin bu görevlerde geçen hizmet süreleri kazanılmış hak aylığı derece ve kademelerinin tespitinde dikkate alınır. Bunlardan, 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girenlerin bu görevlerde geçen süreleri makam tazminatı ile temsil tazminatı ödenmesi gereken süre olarak değerlendirilir. Kamu kurum ve kuruluşlarında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı iken, Kurul Başkan ve üyesi olarak atananların, önceki kurum ve kuruluşları ile ilişkilerinin kesilmesi, kendilerine kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesini gerektirmez. Bu durumda olanların kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesi gereken hizmet süreleri, Kurul Başkan ve üyesi olarak geçen hizmet süreleri ile birleştirilir ve emeklilik ikramiyesi ödenecek süre olarak değerlendirilir.

(6) Kurul Başkan ve üyeleri 2/10/1981 tarihli ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanun hükümlerine tabidir.

(7) Kurul Başkan ve üyeleri, görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yürüteceklerine, kanun hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin ederler. Yemin için yapılan başvuru Yargıtay tarafından acele işlerden sayılır. Kurul Başkan ve üyeleri, yemin etmedikçe göreve başlamış sayılmazlar.

(8) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar için izin verme yetkisi; Kurul Başkan ve üyeleri için ilişkili Bakana, Kurum personeli için ise Başkana aittir. Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personelinin görevleri ile ilgili olarak iştirak hâlinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda Kurum personeli hakkında soruşturma izni verme yetkisi ilişkili Bakana aittir. Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personelinin, görevden ayrılmış olsalar dahi, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı başlatılan soruşturma ve kovuşturmalar, ilgili üye veya personelin talebi hâlinde, Kurum tarafından görevlendirilecek bir avukat tarafından takip edilir. Söz konusu davalara ilişkin dava giderleri ile Türkiye Barolar Birliğince açıklanan asgari ücret tarifesinde belirlenen avukatlık ücretinin on beş katını aşmamak üzere belirlenen avukatlık ücreti Kurum bütçesinden karşılanır. Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personelinin, kovuşturma sonucunda mahkûmiyetine karar verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi hâlinde, Kurum bütçesinden karşılanan avukatlık ücreti, ilgili Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personelinden genel hükümlere göre tahsil olunur.

YEDİNCİ BÖLÜM

NÜTED Nükleer Teknik Destek Anonim Şirketi

NÜTED Nükleer Teknik Destek Anonim Şirketi

MADDE 23- (1) Kurumun görevlerini yerine getirirken ihtiyaç duyacağı her türlü analiz, danışmanlık, gözetim, inceleme, araştırma, muayene, test, kontrol, eğitim ve sertifikalandırma gibi teknik destek hizmetlerini sağlamak amacıyla, kuruluş ve tescile ilişkin hükümleri hariç olmak üzere 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve özel hukuk hükümlerine tabi, başlangıç sermayesi bir milyon Türk Lirası olan ve Kurum tarafından ödenen, paylarının en az yüzde elli biri Kuruma ait olan, NÜTED Nükleer Teknik Destek Anonim Şirketi unvanı altında özel hukuk tüzel kişiliğini haiz bir anonim şirket kurulmuştur.

(2) Kurumun uygun bulması durumunda NÜTED A.Ş., üçüncü kişilere yurt içinde ve yurt dışında hizmet verebilir.

(3) NÜTED A.Ş.'de 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa tabi personel istihdam edilir. NÜTED A.Ş.'nin talebi üzerine ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşlarından alanında uzman ve yetkin personel, kendilerinin ve kurumlarının muvafakati ile NÜTED A.Ş.'de istihdam edilebilir. Bunların kurumlarıyla olan ilişkileri iş akdinin yapılmasıyla son bulur. Bunlara verilecek ücret ile diğer malî ve sosyal haklar yapılacak iş akdi ile belirlenir. Bu şekilde istihdam edilenler, NÜTED A.Ş.'deki görevlerinin sona ermesinden itibaren altı ay içerisinde başvuruları üzerine daha önce çalıştıkları kurum veya kuruluşlardaki yönetici kadroları ve görevleri hariç eski kadro veya pozisyonlarına geri dönerler. Bu fıkra uyarınca önceki kurumlarına dönen kişilerin NÜTED A.Ş.'de geçen hizmetleri statülerine göre kazanılmış hak aylık derece ve kademelerinde değerlendirilir. Bu durumda, NÜTED A.Ş.'deki çalışmalarından dolayı kıdem tazminatları ödenmez ve bu süreler emeklilik ikramiyesinin hesabında dikkate alınır.

(4) NÜTED A.Ş. Kuruma temin edeceği iş ve hizmetlerin yürütülmesi ile ilgili hak, yetki ve yükümlülükleri düzenlemek üzere bir görev sözleşmesi imzalayabilir.

(5) NÜTED A.Ş., sermayesinde kamu payı ne oranda olursa olsun Genel Kadro ve Usulü Hakkında mevzuat, 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname, 657 sayılı Kanun, 12 nci maddesi hariç 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu ve 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanunu hükümlerine tabi değildir. NÜTED A.Ş. ile Kurum arasında düzenlenecek sözleşmeler damga vergisinden müstesnadır. Kamu kurum ve kuruluşlarına personel alınmasına dair ilgili mevzuat hükümleri NÜTED A.Ş. tarafından istihdam edilecek personel hakkında uygulanmaz. Ancak, Türkiye Büyük Millet Meclisi denetimine ilişkin 2/4/1987 tarihli ve 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 9 uncu maddesi hükümleri uygulanır.

(6) Kurumun görev ve yetkileri saklı kalmak kaydıyla, bu maddede belirtilen iş ve hizmetlerin yürütülmesi, bunlarla ilgili diğer yönetsel ve ticarî hizmetlerin NÜTED A.Ş. tarafından yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar, yurt içinde ve yurt dışında şirket kurma, kuruluş bulunan şirketlere ortak olma veya hisselerini devralma hususları ile ilgili düzenlemeleri yapmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Ceza Hükümleri ve İdari Yaptırımlar

Ceza hükümleri

MADDE 24- (1) Bu fıkra da sayılan fiilleri işleyenlere aşağıdaki cezalar uygulanır:

a) Nükleer tesis, radyasyon tesisi veya radyoaktif atık tesisini geçerli bir lisansa sahip olmaksızın işletenler dört yıldan sekiz yıla kadar hapis ve beş bin gün adli para cezası ile; radyasyon uygulamalarını geçerli bir lisansa sahip olmaksızın yürütenler bir yıldan dört yıla kadar hapis ve bin gün adli para cezası ile; nükleer tesis, radyasyon tesisi veya radyoaktif atık tesislerine ilişkin Kurumdan izin alınması gereken faaliyetleri geçerli bir izne sahip olmaksızın yürütenler iki yıldan beş yıla kadar hapis ve üç bin gün adli para cezası ile cezalandırılır.

b) Faaliyete ilişkin yükümlülükleri sona ermeden, faaliyetin yürütüldüğü yeri veya tesisi, nükleer maddeyi, radyoaktif kaynağı veya radyoaktif atığı sahipsiz kalacak şekilde terk edenler üç yıldan sekiz yıla kadar hapis ve beş bin gün adli para cezası ile cezalandırılır.

c) Nükleer madde, radyoaktif kaynak ve radyoaktif atıkları; cebir, tehdit, hile veyahut hukuka aykırı başka bir davranış ile elde eden kişiler fiil daha ağır bir cezayı gerektiren bir suç teşkil etmediği takdirde beş yıldan on beş yıla kadar hapis ve on bin gün adli para cezası ile cezalandırılır.

ç) Nükleer madde, radyoaktif kaynak veya radyoaktif atıkların kaybolmasına, çalınmasına veya yetkisiz kişilerin eline geçmesine ihmâl göstererek veya dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak neden olan kişiler, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

d) 9 uncu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen istisnalar dışında radyoaktif atıkları veya kullanılmış yakıtları Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisine sokan kişiler beş yıldan on yıla kadar hapis ve beş bin gün adli para cezası ile cezalandırılır.

e) Nükleer tesislere, radyasyon tesislerine, radyoaktif atık tesislerine ve nükleer madde, radyoaktif kaynak veya radyoaktif atıklara yetkisiz müdahalede bulunan, saldıran, zarar veren veya bunları sabote eden kişiler beş yıldan on beş yıla kadar hapis ve on bin gün adli para cezası ile cezalandırılır.

f) Nükleer tesisler, radyasyon tesisleri, radyoaktif atık tesisleri ile nükleer madde, radyoaktif kaynak veya radyoaktif atıklara ilişkin yazılımlara yetkisiz müdahalede bulunan, saldıran, zarar veren veya bunları sabote eden kişiler üç yıldan on yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

g) Nükleer tesis, radyasyon tesisi veya radyoaktif atık tesisini cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla ele geçiren, zapt eden veya kontrolü altına alan kişiler on iki yıldan yirmi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

ğ) Nükleer silah ya da radyolojik silah imal eden, radyoaktif maddeleri bu amaçla bulunduran, kullanan, kullanımını yaygınlaştıran veya bunların ticaretini yapan kişiler yirmi beş yıldan otuz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Birinci fıkra da sayılan fiillerin gerçek veya tüzel kişiyi, uluslararası bir örgütü veya bir devleti bir fiili yapmaya veya yapmaktan kaçınmaya zorlamak amacıyla gerçekleştirilmesi hâlinde verilecek ceza fiilin ağırlığına göre yarısından iki katına kadar artırılır.

(3) Birinci fıkra da sayılan fiillerin bir örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde verilecek ceza fiilin ağırlığına göre yarısından bir katına kadar artırılır.

(4) Kurum adına denetimle görevli kişilerin görevlerini yapmasını engellemek amacıyla cebir veya tehdit kullanan kişiler fiil daha ağır bir cezayı gerektiren bir suç teşkil etmediği takdirde 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 265 inci maddesi uyarınca cezalandırılır.

İdari yaptırımlar

MADDE 25- (1) Bu fıkra da sayılan aykırılıkların tespit edilmesi durumunda Kurum tarafından aşağıdaki idari para cezaları uygulanır:

a) Bir nükleer tesisin geçerli bir lisansa sahip olmaksızın işletilmesi durumunda iki milyon yedi yüz otuz üç bin ila yüz otuz altı milyon altı yüz yirmi üç bin Türk Lirası, radyoaktif atık tesisleri ve radyasyon tesislerinin geçerli bir lisansa sahip olmaksızın işletilmesi durumunda bir milyon üç yüz altmış yedi bin ila on üç milyon altı yüz altmış üç bin Türk Lirası, radyasyon uygulamalarının geçerli bir lisansa sahip olmaksızın yürütülmesi durumunda yirmi sekiz bin ila iki yüz yetmiş dört bin Türk Lirası.

b) İzin alınması gereken faaliyetlerden; tesislere ilişkin olanların izin alınmaksızın yürütülmesi durumunda yüz otuz yedi bin ila altı yüz otuz sekiz bin Türk Lirası, diğerlerinin izin alınmaksızın yürütülmesi durumunda on bin ila kırk beş bin Türk Lirası; yetki belgesi alınması gereken faaliyetlerin yetki belgesi alınmaksızın yürütülmesi hâlinde beş bin ila iki yüz bin Türk Lirası.

c) Nükleer tesislere ilişkin mevzuat veya yetki koşullarına, Kurum kararlarına ve talimatlarına aykırı hareket edildiğinin tespit edilmesi hâlinde, iki yüz yetmiş dört bin ila iki milyon yedi yüz otuz üç bin Türk Lirası, radyoaktif atık tesisleri ve radyasyon tesislerine ilişkin mevzuat veya yetki koşullarına, Kurum kararlarına ve talimatlarına aykırı hareket edildiğinin tespit edilmesi hâlinde yüz otuz yedi bin ila altı yüz otuz sekiz bin Türk Lirası, diğer faaliyetlere ilişkin mevzuat veya yetki koşullarına, Kurum kararlarına ve talimatlarına aykırı hareket edildiğinin tespit edilmesi hâlinde dört bin ila yirmi sekiz bin Türk Lirası.

ç) Yetkilendirme için yapılan başvurularda veya yetkilendirme yapıldıktan sonra, yetkilendirilen kişi tarafından Kuruma gerçeğe aykırı belge sunulması veya yanıltıcı bilgi verilmesi veya yetkilendirme yapılmasını etkileyecek yetki koşullarındaki değişikliklerin bildirilmemesi hâlinde, ceza hükümleri saklı kalmak kaydıyla, nükleer tesisler için yetkilendirilen kişiye iki milyon yedi yüz otuz üç bin ila yüz otuz altı milyon altı yüz yirmi üç bin Türk Lirası, radyoaktif atık tesisleri ve radyasyon tesisleri için bir milyon üç yüz altmış yedi bin ila on üç milyon altı yüz altmış üç bin Türk Lirası, diğer faaliyetler için yirmi sekiz bin ila iki yüz yetmiş dört bin Türk Lirası.

(2) Birinci fıkra uyarınca uygulanan idari para cezalarına ek olarak aykırılıkların giderilmesi için Kurum tarafından ilgili kişiye uygun bir süre verilir. Aykırılıkların verilen süre içinde giderilmemesi hâlinde idari para cezaları, her defasında bir önceki cezanın iki katı tutarında uygulanır. Gerçek dışı belgenin, yanıltıcı bilginin veya yetki koşullarındaki değişikliğin yetkilendirmeye esas teşkil etmesi ve düzeltilmesinin mümkün olmadığının tespit edilmesi hâlinde ise idari para cezasına ek olarak yetki askıya alınır, kısıtlanır veya iptal edilir.

(3) Birinci fıkra da sayılan fiillerin halk veya çevre sağlığına ve güvenliğine tehdit oluşturacak şekilde tahribata yol açtığına tespit edilmesi hâlinde uygulanacak idari para cezası bir kat artırılır. Kurum, idari para cezasına ek olarak, fiillerin halk ve çevre üzerinde oluşturduğu riskin devamı süresince lisans veya izni kısıtlayabilir, askıya alabilir. Kurum, fiillerin halk ve çevre üzerinde oluşturduğu riskin ağırlığına göre lisansı veya izni iptal edebilir.

(4) 14 üncü maddede belirlenen sigorta yaptırma veya teminat gösterme yükümlülüğünü yerine getirmeyen işletenlere, sorumluluk sınırının binde üçü kadar idari para cezası uygulanır.

(5) 14 üncü maddede yer alan hükümlere aykırı hareket edildiğinin tespit edilmesi hâlinde ilgili nükleer faaliyetin yürütülmesi için gerekli olan lisans ve izinler, sigorta yaptırma veya teminat gösterme veya süresi dolan sigorta poliçesini veya teminatı yenileme yükümlülüğü yerine getirilene kadar Kurum tarafından askıya alınır. Askıya alınma tarihinden itibaren bir yıl, yetkilendirilen kişi tarafından gerekçelendirilmesi ve gerekçenin Kurum tarafından uygun bulunması hâlinde 3 yıl, içinde söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde lisans ve izinler iptal edilir.

(6) Bir yetkilendirmenin iptal edilmesi hâlinde, iptal tarihinden başlamak üzere;

a) Yetki belgesi alınması gereken faaliyetler için üç ay,

b) İzin alınması gereken faaliyetler için altı ay,

c) Lisans alınması gereken faaliyetler için bir yıl,

süre ile iptal edilen yetkilendirmeye konu faaliyet için aynı kişi tarafından yeniden yetkilendirme başvurusunda bulunulamaz ve Kurum tarafından bu kişilere yetki verilmez.

(7) İdari para cezaları, tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir. İdari para cezalarına karşı otuz gün içinde idare mahkemelerinde dava açılabilir. Uygulanan idari para cezalarına karşı yargı yoluna başvurulması ilgili vergi dairesine idari para cezasına ilişkin banka teminat mektubu verilmesi durumu hariç tahsil işlemlerini durdurmaz. Teminat mektubunun miktarı, türü, hangi şartlarda paraya çevrileceği ve diğer hususlar Kurum tarafından belirlenir.

(8) Aykırılığı oluşturan fiilin, işlendiği tarihten itibaren iki yıl içinde aynı kişi tarafından tekrar işlenmesi hâlinde idari para cezası her defasında bir kat artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idari para cezası verilmesini gerektiren aynı fiil tekrar işlenmediği takdirde önceki cezalar tekrarda esas alınmaz.

(9) İdari yaptırım uygulanması, yetkilendirilen kişilerin güvenlik ve emniyet tedbirlerini alma yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

(10) Radyoaktif maddelerin güvenlik ve emniyetinin sağlanamadığının ve bu durumun halkın, çalışanların, çevrenin ve gelecek nesillerin radyasyondan korunmasını tehdit edebileceğinin Kurum tarafından değerlendirilmesi hâlinde alıkoyma, taşıma ve bertaraf da dâhil olmak üzere Kurum, gereken tedbirleri alabilir veya aldırabilir. Kurumun bu kapsamdaki talepleri ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından gecikmeksizin karşılanır. Bu kapsamda oluşan masraflar ilgisinden tahsil edilir.

(11) Bu Kanuna göre idari yaptırımların uygulanması, bu Kanunun diğer hükümlerinin uygulanmasına engel oluşturmaz. Bu Kanuna göre verilen cezalar ve alınan tedbirler diğer kanunlar gereği yapılacak işlemleri engellemez. 24 üncü maddede yer alan cezaların uygulanması idari yaptırımların uygulanmasına engel oluşturmaz.

(12) Bu madde kapsamında uygulanacak idari yaptırımlara ilişkin uygulama esasları; kusurun derecesi, ihlal edilen menfaatin ağırlığı ve ihlal edenin ekonomik durumu gibi hususlar dikkate alınarak Kurum tarafından yönetmelikle belirlenir. Uygulanacak idari yaptırımlar ve idari para cezasının miktarı; tesis ve faaliyetin türü ve özellikleri, radyasyona maruz kalma olasılığı, maruz kalınacak radyasyonun büyüklüğü, zararın varlığı ve büyüklüğü dikkate alınarak dereceli yaklaşımla belirlenir.

(13) İdari yaptırımlar hakkında karar vermek hususunda Kurul yetkilidir. Kurul; idari para cezası, yetkinin kısıtlanması, askıya alınması veya iptali idari yaptırımlarını birlikte ya da ayrı ayrı uygulayabilir.

(14) Bu madde uyarınca uygulanacak idari yaptırımlar hakkında bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Çeşitli hükümler

MADDE 26- (1) Bu Kanunun uygulanmasında nükleer santrallerin kurulmasına ve işletilmesine dair işbirliğine ilişkin uluslararası anlaşmalarda yer alan özel hükümler saklıdır.

(2) Bu Kanunun uygulanmasında 29/6/2004 tarihli ve 5201 sayılı Harp Araç ve Gereçleri ile Silâh, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun hükümleri saklıdır.

(3) Mevzuatta nükleer enerji ve radyasyonun kullanımını içeren faaliyetlerin düzenleyici kontrolü ile ilgili olarak kapatılan Türkiye Atom Enerjisi Kurumuna yapılan atıflar Kuruma yapılmış sayılır.

(4) Mevzuatta mülga 2/7/2018 tarihli ve 702 sayılı Nükleer Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 27- (1) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin birinci fıkrasına “Anayasa Mahkemesi Basın Müşavirliğine,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Nükleer Düzenleme Kurumunun Başkan Yardımcılıkları ve Daire Başkanlıklarına” ibaresi eklenmiştir.

(2) 9/7/1982 tarihli ve 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun Muafiyetleri ve Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 9- Türkiye Cumhuriyeti’nin tarafı olduğu nükleer güç santrallerin kurulması ve işletilmesi projelerine dair işbirliğine ilişkin uluslararası anlaşmaların uygulanmasındaki yetkili kurum görevi çerçevesinde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı personelinin, bu anlaşmalarda öngörülen projelerin uygulanma sürecinin takibi, gözetimi ve koordinasyonu için görevlendirilenler hakkında, 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca görevlendirilen personele uygulanan harcıraha ilişkin hükümler uygulanır.”

(3) 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir:

“bb) Nükleer Düzenleme Kurumunun düzenleme ve denetlemeye ilişkin mal, hizmet ve danışmanlık hizmeti alımları, nükleer santral projeleri kapsamında saha ve fizibilite çalışmaları ile ilgili etüt, hizmet ve danışmanlık hizmeti alımları, Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumunun yürüttüğü ve desteklediği araştırma ve geliştirme projeleri için gerekli olan mal ve hizmet alımları ile bu projelerle doğrudan bağlantılı olan ve projenin yürütülmesi için zorunluluk arz eden yapım işleri ile Hesaplar Yönetim Kurulunun radyoaktif atık yönetimi özel hesabı ve işletmeden çıkarma özel hesabı ile ilgili danışmanlık hizmet alımları,”

(4) 9/11/2007 tarihli ve 5710 sayılı Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışına İlişkin Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) ve (ı) bentleri; 5 inci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları; 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci cümleleri ve geçici 1 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(5) 2/7/2018 tarihli ve 702 sayılı Nükleer Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ek ve değişiklikleri ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Kurum personeli olan 657 sayılı Kanuna tabi personel tüm mali ve sosyal hakları korunarak Kurumun mükteseplerine uygun kadrolarına atanmış sayılır. Kurum personelinden 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 16 ncı maddesi hükmünden yararlananların bu hakları söz konusu kadrolarda bulundukları sürece devam eder.

(2) Bu Kanunda belirtilen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar ilgili mevcut düzenlemelerin uygulanmasına devam olunur. Karara bağlanmamış mevcut yetkilendirme başvuruları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır. Kurum, başvuran kişilere bu Kanuna uyum amacıyla Kurul kararı ile yetki için yeni koşullar getirebilir, bu koşulların sağlanması için üç yıla kadar ek süre tanıyabilir. Uygulanmasına devam olunan mevzuatta Kurumun görev, yetki ve faaliyet alanına ilişkin kapatılan Türkiye Atom Enerjisi Kurumuna yapılan atıflar Kuruma yapılmış sayılır.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar yapılmış olan tüm yetkilendirmeler geçerliliğini sürdürür ve yetkilendirilmiş kişilerin yükümlülükleri Kuruma karşı devam eder. Kurum yetkilendirilmiş kişilere bu Kanuna uyum amacıyla Kurul kararı ile ek yükümlülükler getirebilir, bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi için üç yıla kadar ek süre tanıyabilir.

(4) Giderlerini karşılayacak düzeyde gelir elde edinceye kadar radyoaktif atık yönetimi özel hesabına, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 5 yıla kadar, Bakanlık bütçesine bu amaçla tahsis edilen ödenekten borç olarak mali kaynak aktarılabilir. Aktarılan bu kaynak, özel hesabın gelirleri giderlerinin %30 fazlasına ulaştığı yılı takip eden yıldan itibaren kanuni faiz uygulanarak, genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlık merkez muhasebe birimi hesabına yatırılır.

(5) Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren ilk nükleer santralin tüm ünitelerinin işletmeye alındığı tarihe kadar, Kurumun gelirlerinin giderlerinden fazla olması durumunda, oluşan fark bir sonraki yıl bütçesine aktarılır.

(6) Bu Kanunun 23 üncü maddesinde yer alan hükümlere uyum sağlamak üzere NÜTED A.Ş.'nin mevcut ana sözleşmesinde gerekli değişiklikler yapılarak tadil ve ilan edilir.

(7) NÜTED A.Ş.'ye ilişkin bu Kanun hükümlerine aykırı olmayan mevcut düzenlemelerin ve işlemlerin uygulanmasına yeni düzenleme ve işlemler tesis edilinceye kadar devam olunur.

(8) Bu maddenin yayımlandığı tarih itibarıyla Kurumda istihdam edilmek üzere Kurum adına ve hesabına 8/4/1929 tarihli ve 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun kapsamında yurt dışına gönderilmeye hak kazanmış olan kişiler ile yurt dışına gönderilmiş olup eğitimlerine devam etmekte olanlardan, gönderildikleri ülkede yüksek lisans öğrenimlerini başarıyla tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere yurda dönenler Nükleer Düzenleme Uzman Yardımcısı kadrolarına, doktora öğrenimlerini başarıyla tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere yurda dönenler ise Nükleer Düzenleme Uzmanı kadrolarına atanır.

(9) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla mahrecine iade edilemediği için gümrüklü sahalarda bekletilen radyoaktif madde içeren eşya hakkında 9 uncu maddenin dördüncü fıkrasının (f) bendi hükmü uygulanır.

Yürürlük

MADDE 28- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 29- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.